



GAZETA

mięsięcznik

GDANSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO

ISSN 1506-9745



AMG

Rok 24

Styczeń 2014

nr 1 (277)

*Szczęśliwego
Nowego
Roku*

2014

Z ŻYCIA UCZELNI



Przedświąteczne uroczyste posiedzenie Senatu GUMed odbyło się 16 grudnia 2013 r.



Pierwsze miejsce w Konkursie Perły Medycyny dla UCK w kategorii „Projekt” str. 7



Zespół promocyjny doktora *honoris causa*, od lewej: prorektor ds. nauki prof. Tomasz Bączek, recenzentka prof. Teresa Kowalska, doktor *h.c.* prof. Yvan Vander Heyden, recenzent prof. Bogusław Buszewski, recenzent prof. Piotr Szefer i promotor prof. Roman Kaliszan str. 30

Szczęśliwego Nowego Roku!

Gorąco dziękuję całej społeczności akademickiej za olbrzymi trud włożony w rozwój i budowę wizerunku Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego w mijającym 2013 roku. Był to rok, w którym po raz kolejny okazało się, że nasza Uczelnia jest klasyfikowana bardzo wysoko w różnych rankingach, w tym w kategoryzacji dokonanej przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych. Wszystkie wydziały naszej Uczelni znalazły się w kategorii „A”, a Wydział Farmaceutyczny nawet w „A+”. Pomimo trudnej sytuacji finansowej państwa doszło w końcu do obiecannej podwyżki wynagrodzeń o 11%. Była to pierwsza z zapowiadanych trzech transz podwyżek. Środki na kolejny krok zostały zabezpieczone w budżecie państwa na rok 2014. Niestety wprowadzona podwyżka została jednocześnie obciążona ograniczeniem wysokości zarobków, jakie podlegają przepisom o prawie autorskim. Dotknie to szczególnie tych pracowników, którzy wykazują znaczącą aktywność dydaktyczną i naukową.

U progu Nowego Roku 2014 w imieniu Senatu oraz własnym chciałbym życzyć całej społeczności akademickiej dużo zdrowia, pomyślności, spełnienia zamierzeń oraz rozwagi i mądrości w podejmowaniu działań, które służyć powinny dalszej poprawie notowań naszej Uczelni i jednostek ochrony zdrowia, dla których Uczelnia jest podmiotem tworzącym. Każdemu pracownikowi życzę pomyślności w życiu osobistym i zawodowym, a nadchodzący Nowy Rok niech każdemu z Państwa przyniesie poprawę i dostatek.

Rok 2013, podobnie jak poprzedni, Uczelnia zamknęła dodatnim wynikiem finansowym. Uzyskaliśmy również bardzo znaczące osiągnięcia na polu naukowym i dydaktycznym, dzięki którym nasza Uczelnia otrzymała specjalną nagrodę AWANS 2013 w Rankingu Szkół Wyższych 2013 *Rzeczpospolitej* i Fundacji Edukacyjnej *Perspektywy*. Zajęliśmy 12 pozycję, awansując o 6 miejsc wśród uczelni akademickich.

Należy również wspomnieć o sukcesach studentów, w szczególności ze Studenckiego Koła Naukowego przy Katedrze i Klinice Chirurgii Onkologicznej GUMed, którzy zwyciężyli w konkursie „Samo-Rządź”. Poprawa wizerunku Uczelni przekłada się na liczbę kandydatów chętnych do rozpoczęcia studiów na oferowanych przez GUMed kierunkach kształcenia, o czym świadczy liczba kandydatów na jedno miejsce na kierunku lekarsko-dentystycznym – 29 kandydatów i na kierunku lekarskim – 16 kandydatów.

Pomimo trudności staramy się unowocześniać naszą bazę dydaktyczną. Gruntownie został wyremontowany historyczny budynek nr 1, w którym ulokowaliśmy część dydaktyczną i kliniczną, w tym Zakład Fizjoterapii i Zakład Pacjenta Symulowanego. Trzecie piętro zajęli pracownicy administracji, którzy do tej pory pracowali w tzw. pawilonach za kościołem przy ul. M. Skłodowskiej-Curie. Umożliwiło to wyburzenie tych przestarzałych pomieszczeń i powiększenie parkingu dla pracowników Uczelni. Zakończona została renowacja elewacji budynku rektoratu.

Mijający rok był korzystny dla Uczelni oraz naszych szpitali klinicznych. Pełną sprawność operacyjną uzyskał otwarty przed rokiem nowy szpital. Uniwersyteckie Centrum Kliniczne stale poprawia swój wizerunek, zdobywając kolejne laury w różnych konkursach dotyczących jakości leczenia oraz opieki



nad pacjentem. Mam nadzieję, że już wkrótce stanie się najprzyjaźniejszym dla pacjenta miejscem w naszym województwie. Zakończone zostały prace modernizacyjne systemu drogowego, oświetlenia Szpitala oraz wymienione zostały systemy kanalizacyjne, gazowe i elektryczne, łączące poszczególne budynki starej części Szpitala. Wyburzeniu uległa już część starych budynków, a w najbliższym czasie przestanie istnieć poprzednia siedziba pediatrii i laryngologii. Ogromną pracę włożyliśmy w odnowienie pomieszczeń dla klinik pediatrycznych w budynku nr 2, m.in. dla Katedry i Kliniki Pediatrii, Nefrologii i Nadciśnienia, Katedry i Kliniki Diabetologii i Endokrynologii, Katedry i Kliniki Kardiologii Dziecięcej i Wad Wrodzonych Serca. Trwają jeszcze prace nad kompleksowym remontem pomieszczeń dla endokrynologii dziecięcej w budynku nr 3 ze środków przyznanych przez premiera RP Donalda Tuska. Trwają prace remontowe w budynku nr 2, gdzie jest prowadzona prze-

budowa pomieszczeń dla pediatrii ze środków fundacji kierowanej przez prof. Balcerską – Oddziału Dziennego oraz Oddziału Nadzoru Immunologicznego Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii.

Zakończone zostały prace remontowo-renowacyjne pomieszczeń dla Katedry Pielęgniarstwa, co umożliwiło przeniesienie niemal w całości wszystkich zajęć z pielęgniarstwa do historycznego dla tej dyscypliny budynku nr 15. Przystępujemy do remontu pomieszczeń po dawnym bloku operacyjnym Kliniki Neurochirurgii, co umożliwi przeniesienie tam pracowni praktycznych dla nauczania położnictwa.

W nadchodzącym roku powinniśmy mieć świadomość wciąż nierozwiązanych problemów nurtujących społeczność Uczelni i Szpitali. Nadal czeka nas wiele pracy związanej z przebudową przestarzałej już bazy. Chcemy ostatecznie rozwiązać problem budowy Centrum Medycyny Nieinwazyjnej, który jest jednym z głównych elementów programu restrukturyzacji UCK. Zakłada on pilną modernizację całej bazy szpitalnej, którą zajmują kliniki internistyczne, kardiologia, położnictwo, neonatologia i ginekologia. Zakończone zostały również prace związane z nowym budynkiem dla zdrowia środowiskowego. Już od początku roku akademickiego studenci tego kierunku uczą się w całkowicie nowych warunkach.

Projekt budowlany oraz plan wyposażenia Centrum Symulacji Medycznej jest już gotowy, czekamy tylko na decyzję o finansowaniu inwestycji. W opracowaniu jest koncepcja Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu, które służyć ma nam wszystkim – studentom i pracownikom. Zlokalizowane zostanie w okolicy osiedla studenckiego. Projekt ten zostanie dofinansowany ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki. Przygotowany jest projekt kapitalnego remontu i wyposażenia nowego Studium Język Obcych, który również oczekuje na decyzje finansowe rządu. Trwa budowa siedziby biobanku, a tak zwany stan surowy zamknięty osiągnięty został na koniec 2013 roku. Prace budowlano-renowacyjne prowadzone są też w budynku dawnego przedszkola – zostanie tam zlokalizowane centrum dydaktyczne dla studentów z 5 salami seminaryjnymi i jedną salą komputerową. Planowane zakończenie budowy i wyposażania tego budynku przewidziane jest na koniec

W numerze...

Szczęśliwego Nowego Roku!	3
Dzień Wykładu w naszej Uczelni.	5
Nagroda Zespołowa Wydziału V PAN.	6
Najlepsza rozprawa habilitacyjna	6
Dwie Perły Medycyny 2013 dla UCK	7
Jak zmieniło się kształcenie podyplomowe ..	8
Pamiętajmy o korzeniach	10
Na przekór jesieni.....	14
List do redakcji	15
Dr Adam Iwaniukowicz (1940-2013)	16
„Zawodniacy” wystartowali	17
Wybory uzupełniające na WF	17
Pożegnaliśmy Małgorzatę Wróblewską ...	18
Program dla 4 milionów Europejczyków ...	19
Polecamy Czytelnikom.	19
O wyzwaniach zdrowia publicznego	20
Prof. A. Szutowicz prezesem PTBUN	20
Praktyki lekarskie w Austrii z Lionami	20
Co to jest FAS – gdzie szukać pomocy?..	21
Kapsułka Watsona	22
Tajemnice z muzealnej półki	22
Konferencja <i>Ja też mam przyszłość</i>	23
Czy ryby są tłuste, czy otyłe?	24
Pracownik GUMed ekspertem.	24
Nowe władze USS GUMed	25
Studentki w Brukseli.	25
Nabór na studia podyplomowe arteterapia. 25	
Kadry GUMed i UCK	26
Nowi doktorzy.	26
Medyczny Dzień Nauki po raz siódmy	27
Andrzejkowa Biała Sobota.	27
Młode talenty w pływaniu	28
Pomogli dzieciom koncertowo.	28
Przebadali mieszkańców w Galerii	29
Witamy w gronie doktorów honorowych ..	30
Dyplomatorium absolwentów WNoZ.	36
Podzielił się sercem	36

GAZETA AMG

Redaguje zespół: Wiesław Makarewicz (red. naczelny), Joanna Słowińska, Jolanta Świerczyńska-Krok, Przemysław Waszak, Tadeusz Skowrya (red. techn.), współpraca graficzna Sylwia Scisłowska, fot. Zbigniew Wszeborowski.

Adres redakcji: Gazeta AMG: Biblioteka Główna GUMed, Gdańsk, ul. Dębinki 1, tel. 58-349-14-83; e-mail: gazeta@gumed.edu.pl; www: <http://www.gazeta.gumed.edu.pl>. Drukarnia Wydawnictwa „Bernardinum” Sp. z o.o., Pelplin. Nakład 800 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo niewykorzystania materiałów niezamówionych, a także prawo do skracania i adiacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. Wyrażane opinie są poglądami autorów i nie zawsze odzwierciedlają stanowisko redakcji oraz władz Uczelni.

Warunki prenumeraty:

Cena rocznej prenumeraty krajowej wynosi 36 zł, pojedynczego numeru – 3 zł; w rocznej prenumeracie zagranicznej – 36 USD, pojedynczy numer – 3 USD. Należność za prenumeratę należy wpłacać na konto Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego z dopiskiem: prenumerata „Gazety AMG”.

Bank Zachodni WKB S.A. Oddz. Gdańsk
76 10901098 0000 0000 0901 5327



pierwszego semestru obecnego roku akademickiego. Na etapie końcowym jest również przygotowywanie planu medycznego oraz wizualizacja nowego Centrum Stomatologicznego.

W ramach wykorzystania środków unijnych z programu Horyzont 2020 przygotowywane są dwa duże projekty przez zespół kierowany przez prof. Jacka Bigdę – wzorcowe centrum geriatryczne oraz ułatwienie dostępu do usług medycznych przez wykorzystanie telemedycyny w województwie pomorskim.

Mam nadzieję, że stojące przed nami wyzwania pokonamy w Nowym Roku 2014 determinacją, nadzieją i wiarą, że jesteśmy w stanie sprostać oczekiwaniom, że łącząc wysiłki jesteśmy w stanie rozwijać naszą Uczelnię, tak aby pracowało i uczyło się w niej lepiej.

Życzę wszystkim, by nadchodzący rok nappełniał nas nadzieją na dobrą przyszłość i wiarą we własne siły. Życzę, aby w naszych domach gościła miłość, zaufanie i szczęście, by otaczali nas kochający i dobrzy ludzie. Niech radość tych sylwestrowych chwil pozostanie z nami przez wszystkie dni 2014 roku. Niech to będzie dobry rok!

Do Siego Roku!

*prof. Janusz Moryś,
rektor*

z Kalendarza Rektora

19.11.2013 r. – uczestniczył w uroczystości 60-lecia Kliniki Ortopedii GUMed.

22.11.2013 r. – spotkał się z byłym Prezydentem RP Lechem Wałęsą.

22.11.2013 r. – wziął udział w dyplomatorium Oddziału Stomatologicznego kierunku lekarsko-dentystycznego i kierunku techniki dentystyczne.

4-5.12.2013 r. – uczestniczył w przedsięwziętym spotkaniu z partnerami województwa pomorskiego w Brukseli.

13.12.2013 r. – wziął udział posiedzeniu zarządu PTA w Warszawie.

Stanowisko

Komisji do spraw etyki w nauce PAN dotyczące publicznych wypowiedzi uczonych w sprawach ważnych dla społeczeństwa i państwa

Komisja do spraw etyki w nauce na swoim posiedzeniu 12 listopada 2013 r. uznała za stosowne wyrażenie opinii w odniesieniu do publicznych wypowiedzi uczonych w sprawach ważnych dla społeczeństwa.

Komisja zwraca uwagę na sformułowania zawarte w Kodeksie Etyki Pracownika Naukowego uchwalonym przez Zgromadzenie Ogólne PAN i wyznaczającym standardy postępowania pracowników nauki. Wśród uniwersalnych zasad i wartości jakie ich obowiązują Kodeks wymienia wiarygodność polegającą m.in. na niewykorzystywaniu swojego naukowego autorytetu przy wypowiadaniu się poza obszarem własnej kompetencji oraz niezależność polegającą na m.in. na prowadzeniu badań nie ulegając wpływowi ze strony politycznych, ideologicznych lub biznesowych grup nacisku.

Każdy uczony jako obywatel, dla którego sprawy publiczne nie mogą być obojętne, powinien zabierać głos, szczególnie wtedy, gdy jego kompetencje potwierdzone tytułem profesora

odnoszą się do problemu stanowiącego przedmiot publicznej debaty. Wyrażona przez naukowców opinia stanowić będzie wtedy ważny drogowskaz dla obywateli, pozwalający wyrobić sobie właściwe zdanie na temat poruszanych publicznie spraw i związanych z nimi problemów. Zabierający głos w środkach masowego przekazu ponoszą więc szczególną odpowiedzialność za wiarygodność swoich wypowiedzi.

Komisja uznaje za jednoznacznie nieetyczne i naganne przypadki publicznego zajmowania stanowisk wymagającego wysokiej kompetencji specjalistycznej przez osoby z tytułami profesorskimi w sprawach niemieszczących się w zakresie ich kompetencji. Prowadzi to nie tylko do kompromitacji wypowiadających się profesorów, lecz również godzi w społeczny autorytet i wiarygodność całego środowiska naukowego

prof. dr hab. Andrzej Zoll,
przewodniczący

Dzień Wykładu w naszej Uczelni



Po raz trzeci w historii świętowaliśmy w GUMed Dzień Wykładu. Prof. Janusz Limon, tegoroczny laureat nagrody Ministra Zdrowia, wygłosił 13 grudnia 2013 r. w Atheneum Gedanense Novum wykład *GMO – czyli inżynieria genetyczna we współczesnym świecie*. Temat ten jest niezmiernie aktualny w świetle toczącej się debaty publicznej o dopuszczalności żywności produkowanej z roślin genetycznie modyfikowanych. Główne przesłanie wykładu to stwierdzenie, że GMO nie jest jakościowo niczym nowym, inżynieria genetyczna pozwala jedynie na znaczne przyspieszenie procesu zachodzącego bardzo wolno w naturze. Uroczystość Dnia Wykładu połączona była z wręczeniem nagród pracownikom Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne oraz organizacyjne w 2012 roku. Wśród nagrodzonych nie zabrakło także studentów.



Prof. dr hab. n. med. Janusz Limon jest kierownikiem Katedry i Zakładu Biologii i Genetyki Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. W roku 1970 ukończył Wydział Lekarski Akademii Medycznej w Gdańsku, z którą związał całe dotychczasowe życie zawodowe. Jest specjalistą z zakresu genetyki klinicznej, ale jego główne zainteresowania naukowe dotyczą genetyki nowotworów człowieka. Był promotorem 18 przewodów doktorskich. Jest członkiem rzeczywistym Wydziału Nauk Medycznych Polskiej Akademii Nauk (PAN) oraz czynnym Wydziału Lekarskiego Polskiej Akademii Umiejętności (PAU). Jest członkiem Komisji do spraw etyki w nauce PAN. Jest laureatem prestiżowej nagrody naukowej Fundacji na rzecz Nauki Polskiej oraz Nagrody Naukowej Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza.

Nagroda Zespołowa Wydziału V Nauk Medycznych PAN



Naukowcy z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego – **dr hab. Natalia Marek-Trzonkowska**, **prof. Małgorzata Myśliwiec** i **prof. Piotr Trzonkowski** otrzymali Nagrodę Zespołową Wydziału V Nauk Medycznych PAN za rok 2013. Uroczystość

wręczenia wyróżnienia za badania nad immunoterapią w cukrzycy typu 1 odbyła się 11 grudnia 2013 roku w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie.

Najlepsza rozprawa habilitacyjna z zakresu medycyny w 2012 roku

Dr hab. Bartosz Karaszewski z Kliniki Neurologii Dorosłych odebrał 11 grudnia 2013 roku w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów nagrodę Premiera za rozprawę habilitacyjną, jedną z jedenastu przyznanych i jedyną w zakresie medycyny. Oprócz Donalda Tuska udział w uroczystości wzięli m.in. marszałek Sejmu Ewa Kopacz, minister nauki i szkolnictwa wyższego Lena Kolarska-Bobińska i prezes Polskiej Akademii Nauk Michał Kleiber.

Więcej na <https://www.flickr.com/photos/kancelariapremiera>
<https://www.premier.gov.pl/wydarzenia/aktualnosci/premier-tusk-polska-nauka-jest-w-epickim-momencie.html>



Fot. M. Śmiarowski/KPRM

Dwie Perły Medycyny 2013 dla UCK

Podczas Wielkiej Gali, która odbyła się 23 listopada 2013 r. Kapituła Ogólnopolskiego Konkursu Medycznego Perły Medycyny nagrodziła zakłady opieki zdrowotnej i firmy działające na rynku medycznym. W tegorocznej rywalizacji o prestiżową nagrodę „Perły Eskulapa”, Uniwersyteckie Centrum Kliniczne odniosło podwójny sukces.

W kategorii „Projekt” pierwsze miejsce i złotą statuetkę „Perły Eskulapa” UCK otrzymało za projekt Podniesienie jakości usług medycznych w zakresie układu sercowo-naczyniowego poprzez zakup specjalistycznej aparatury medycznej dla UCK. W jego ramach zakupiono: angiograf kardiologiczny AXIOM, ultrasonograf VOLUSION, echokardiograf VIVID Q i RTG z ramieniem C Acardis Avantic. Projekt o wartości 4.626.287 zł, w 75% finansowany był ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego oraz w 25% z wkładu własnego UCK. Wdrożenie projektu umożliwiło lepszą dostępność i szerszy zakres oferowanych wyspecjalizowanych procedur medycznych, a także realizację programów diagnostycznych i badawczych.

W kategorii „Kliniki i oddziały kliniczne” drugie miejsce i srebrną statuetkę „Perły Eskulapa” zdobyła Klinika Kardiologii Dziecięcej i Wad Wrodzonych Serca UCK. W ten sposób dołączyła do grona pięciu klinik UCK wyróżnionych tą nagrodą w latach poprzednich. Klinika realizuje zróżnicowane cele w trosce o przyszłość małych pacjentów sprawując kompleksową specjalistyczną opiekę nad dziećmi z chorobami układu krążenia, prowadząc i koordynując zarówno diagnostykę, jak również leczenie tych chorób. Głównym zadaniem Kliniki jest przygotowanie dzieci do operacyjnego leczenia wrodzonych wad serca, terapii przezskórnej wybranych wad wrodzonych serca oraz terapii za pomocą różnych metod elektrofizjologicznych. W Polsce rocznie przychodzi na świat około 4000-5000 dzieci z wrodzoną wadą serca. Postęp w diagnostyce, leczeniu wrodzonych wad serca i zaburzeń rytmu serca sprawił, że większość z tych pacjentów ma szansę na osiągnięcie wieku dorosłego. System najwcześniejszego podjęcia kompleksowego leczenia wad wrodzonych serca pozwala zminimalizować późniejsze nieodwracalne konsekwencje i stopień inwalidztwa. Rocznie w Klinice hospitalizowanych jest około 700 dzieci i młodzieży, blisko 150 z nich wymaga diagnostyki inwazyjnej i kardiologicznych zabiegów interwencyjnych. Liczba porad udzielonych w systemie ambulatoryjnym przekracza 2500 pacjentów. Ponadto to jeden z nielicznych ośrodków kardiologicznych w Polsce, w którym przeprowadza się diagnostykę inwazyjną i elektroterapię zaburzeń rytmu i przewodzenia u dzieci i młodzieży.

Klinika ratuje i opiekuje się nie tylko najmłodszymi pacjentami. Jest jedynym w Polsce północnej i jednym z 4 ośrodków w



Klinika Kardiologii Dziecięcej i Wad Wrodzonych Serca UCK zajęła II miejsce w kategorii „Kliniki i oddziały kliniczne”. Na zdjęciu druga od prawej kierownik Kliniki dr hab. Joanna Kwiatkowska, trzecia od prawej dyrektor UCK Ewa Książek-Bator

Dyrektor UCK Ewa Książek-Bator wśród laureatów Konkursu Perły Medycyny w kategorii „Projekt”



kraju przygotowanym do diagnostyki i leczenia pacjentów dorosłych z wrodzonymi wadami serca. Doświadczony zespół pracowników Kliniki, kierowany przez dr hab. Joannę Kwiatkowską z wielkim zaangażowaniem służy swoją wiedzą i umiejętnościami pacjentom. Realizuje także cele badawcze, prowadząc w skali ogólnopolskiej badania tętniczego leczenia nadciśnienia płucnego u dzieci i niewydolności serca w przebiegu kardiomiopatii, a także cele edukacyjne, uczestnicząc w kształceniu podyplomowym lekarzy w zakresie pediatrii, kardiologii i kardiologii dziecięcej.

Sukcesy UCK w ogólnopolskim konkursie medycznym Perły Medycyny są uhonorowaniem trudnej pracy personelu medycznego, a także doskonale wpisują się w wieloletnią strategię rozwoju i stałego podnoszenia jakości usług medycznych oferowanych w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym.

Marek Szwed,
specjalista ds. marketingu UCK

Jak zmieniło się kształcenie podyplomowe w Uczelni?

Zarządzanie kształceniem podyplomowym w Uczelni jest doskonałą ilustracją tego jak dalece informatyzacja może usprawnić organizację jakiegoś procesu. Historycznie kształcenie podyplomowe pozostawało w gestii prorektora ds. klinicznych i przez lata było swego rodzaju piętą achillesową Uczelni. Istotna zmiana nastąpiła w roku 2009, gdy na podstawie uchwały Senatu Rektor powołał ogólnouczelnianą jednostkę o nazwie Kolegium Kształcenia Podyplomowego, której dyrektorem został prof. Leszek Bieniaszewski. Zadaniem Kolegium jest koordynacja całokształtu nauczania podyplomowego w naszej Uczelni. Obejmuje ona studia podyplomowe, kursy doskonalące i szkolenia specjalizacyjne. Obecnie Kolegium funkcjonuje w pionie prorektora ds. rozwoju i organizacji kształcenia. Odzwierciedleniem znaczenia, jakie Uczelnia przywiązuje do rozwoju kształcenia podyplomowego jest uwzględnienie liczby przeprowadzanych kursów jako jednego z kryteriów niedawno wprowadzonego rankingu działalności dydaktycznej jednostek GUMed.

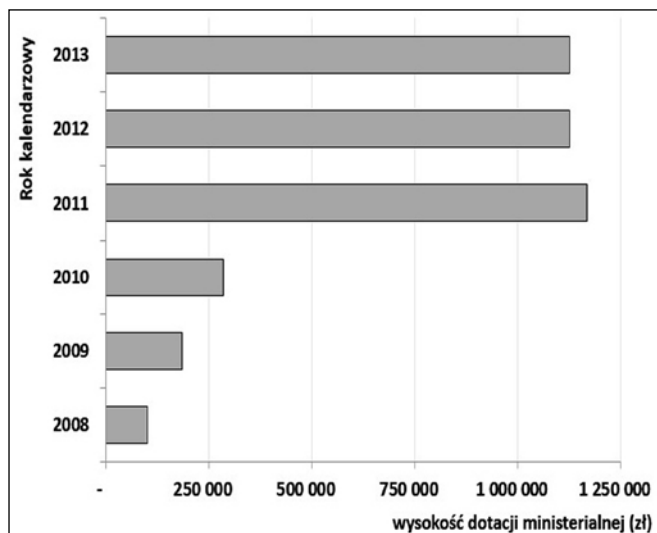
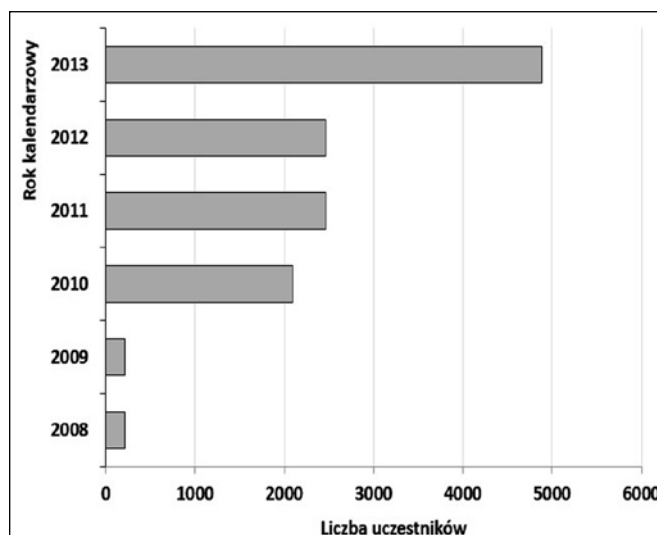
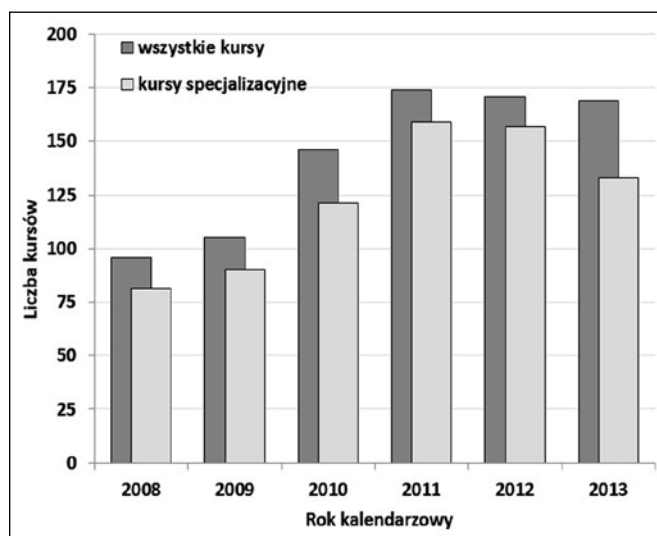
Prof. Leszek Bieniaszewski w 2009 r. wdrożył zaakceptowane przez władze Uczelni transparentne reguły organizacyjne i finansowe organizacji szkolenia podyplomowego. Reguły te zaimplementowano do systemu informatycznego zapewniającego pełną pomoc w obsłudze administracyjnej, rozliczeniowej, archiwizacyjnej i sprawozdawczej szkoleń. Uprawnione osoby, tzw. redaktorzy kursów, otrzymują dostęp do systemu i mogą łatwo administrować swoimi kursami, tj. przygotować wniosek zgłoszeniowy, umowy i rachunki dla zaangażowanych na rzecz kursu wykładowców, listy uczestników oraz certyfikaty uczestnictwa. Dr Jarosław Furmański, który wdrażał ten przyjazny dla użytkowników system, obecnie sprawuje nadzór nad jego bieżącym funkcjonowaniem oraz wprowadzaniem dalszych rozwiązań informatycznych takich jak: łatwy dostęp do kalendarium szkoleń podyplomowych, możliwość zapisów online, automatyczne powiadomienia mailowe czy archiwizacja wszystkich danych związanych ze szkoleniami.

W ofercie dydaktycznej Uczelni mamy aktualnie studia podyplomowe zatwierdzone przez Senat GUMed: analityka medyczna, arteterapia, farmacja przemysłowa, psychologia kliniczna i psychoonkologia. Ponadto z zakresu wielu dziedzin organizowane są kursy doskonalące i specjalizacyjne, tj. wymagane programem specjalizacji. Informacje dotyczące kształcenia podyplomowego realizowanego w Uczelni można znaleźć w Internecie pod adresem www.kolegium.gumed.edu.pl.

Uczelnia realizuje zasadę, że kursy wymagane programem specjalizacji są bezpłatne – ich koszt pokrywa dotacja Ministerstwa Zdrowia. Wypracowany przez Kolegium wzrost dotacji ministerialnej pozwolił na zwiększenie stawek wynagrodzenia wykładowców na kursach obowiązkowych. Obowiązujące obecnie stawki wynagrodzenia określa Zarządzenie Rektora GUMed nr 17/2013. Kursy obowiązkowe są rozliczane poprzez system ePensum. Przyjęcie takiego rozwiązania umożliwia doświadczonej kadrze dydaktycznej rozliczenie części swego pensum poprzez prowadzenie kursów specjalizacyjnych.

Pozostałe kursy muszą spełniać zasadę samofinansowania. W związku z tym uczestnicy lub instytucja zlecająca pokrywają koszty realizacji kursu. W kalkulacji kosztów uwzględnia się wtedy również koszty ogólne wynikające z eksploatacji sal dydaktycznych, zużycia mediów itp.

Dane przedstawione na załączonych rycinach i w tabeli pozwalają na ocenę dynamikę rozwoju dydaktyki podyplomowej w ostatnich latach.



Zestawienie liczby kursów specjalizacyjnych w poszczególnych dziedzinach medycznych

Dziedzina specjalizacji	Rok kalendarzowy					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Alergologia			1		2	1
Anestezjologia i intensywna terapia	5	6	6	5	6	6
Chirurgia dziecięca			1	1	2	2
Chirurgia ogólna	1		2	5	4	1
Chirurgia plastyczna	1		1	1	1	1
Chirurgia szczękowo-twarzowa	3					
Choroby wewnętrzne	2	1	1	4	4	3
Dermatologia i wenerologia	1	1	3	3		
Diabetologia				4	4	1
Diagnostyka laboratoryjna				2		1
Farmacja apteczna	13	11				
Farmacja przemysłowa	2	8		3		
Farmacja szpitalna	6			11	12	3
Fizjoterapia			1	1	1	
Hematologia	1		1	1	2	3
Hipertensjologia	1		1	1		
Immunologia kliniczna				3		1
Kardiochirurgia	1				1	
Kardiologia				3		5
Laboratoryjna diagnostyka medyczna	8	8	5	3	6	5
Laboratoryjna genetyka medyczna				1	3	1
Laboratoryjna immunologia medyczna				1	2	2
Medycyna paliatywna	4	3	3	3	3	3
Medycyna pracy			2	2	3	4
Medycyna ratunkowa				3	3	
Medycyna rodzinna	11	11	11	11	11	12
Medycyna sądowa						2
Medycyna sportowa	2	1	1			
Medycyna transportu				3		
Mikrobiologia medyczna	2	6	2	1		1
Nefrologia	3		3		3	
Neurologia				2		
Ortodoncja			1		3	
Ortopedia			4			
Otarynolaryngologia	3		1			1
Pediatrya				2	4	5
Periodontologia			1		1	2
Położnictwo i ginekologia	1	25	60	70	63	59
Psychiatria		1	1		2	
Radiologia i diagnostyka obrazowa					3	1
Radioterapia onkologiczna	1			2	1	
Rehabilitacja medyczna			1			
Stomatologia dziecięca	1	1				
Zdrowie publiczne	8	7	7	7	7	7

Reasumując, wprowadzony i wspomagany informatycznie system przyniósł następujące korzyści:

- znacznie wzrosła liczba kursów oferowanych na miejscu w Uczelni, co jest znaczącym ułatwieniem dla wielu młodych pracowników odbywających specjalizację,
- zwiększyła się motywacja doświadczonych klinicystów do prowadzenia dydaktyki podyplomowej,
- uzyskano ponad 10-krotne zwiększenie dotacji ministerialnej,
- Uczelnia posiada pełny kontrolę organizacyjną i finansową nad szkoleniem podyplomowym.

Pamiętajmy o korzeniach

Pierwszy paragraf Statutu naszej Uczelni odwołuje się do gdańskiej tradycji oraz Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w następujących słowach:

Gdański Uniwersytet Medyczny, zwany dalej „Uniwersytetem” lub „Uczelnią” jest uczelnią publiczną, powołaną dekretem Krajowej Rady Narodowej z dnia 8 października 1945 r. o utworzeniu Akademii Lekarskiej w Gdańsku, nawiązującą do tradycji Atheneum Gedanense z Katedrą Anatomii i Medycyny, założoną w 1580 r. oraz Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

Warto i trzeba tę tradycję podtrzymywać. Niedawno otrzymałem od prof. Jerzego Dybickiego ciekawe i niepublikowane chyba dotąd, a wykonane w Gdańsku po wojnie, zdjęcia profesorów Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, którzy w 1945 r. znaleźli się w Gdańsku i organizowali od podstaw powołaną do życia dekretem Krajowej Rady Narodowej z dnia 8 października 1945 r. Akademię Lekarską. Pomyślałem, że warto je opublikować w *Gazecie AMG* u progu właśnie rozpoczętego 69 roku działalności gdańskiej uczelni medycznej. Minione 68 lat to niemal trzy kolejne pokolenia kadry akademickiej naszej Uczelni, można więc przypuszczać, że wielu dzisiejszych młodych pracowników nie wie zbyt wiele o jej twórcach. A były to postacie niezwykle i wybitne, ogromnie zasłużone dla organizacji i rozwoju naszej Uczelni. Warto je więc przybliżyć młodszemu pokoleniu, zaś tym, którzy wiedzą nieco więcej, warto je przypomnieć dla podtrzymania tradycji.



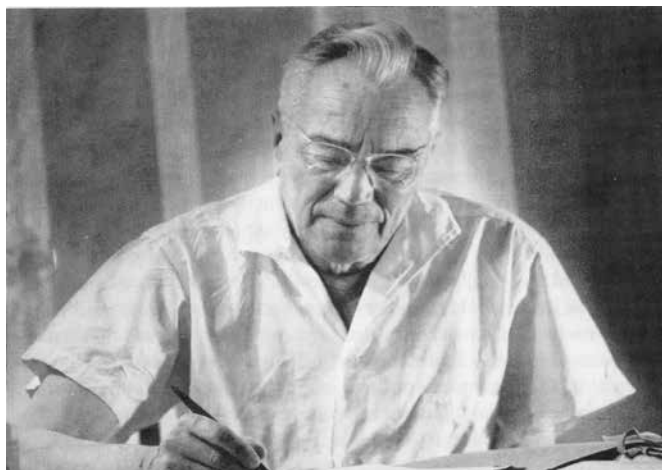
Profesor Ignacy Abramowicz (1890-1982) – studiował medycynę w Warszawie i w Moskwie do 1914 r.; dyplom otrzymał w 1917 r. w Moskwie. Po odzyskaniu niepodległości służył w wojsku polskim w stopniu kapitana rezerwy jako lekarz w III Baonie Sanitarnym. W Wilnie osiedlił się w 1923 r. i rozpoczął pracę jako asystent w Klinice Okulistycznej USB kierowanej przez prof. J. Szymańskiego. Tam się doktoryzował i habilitował w 1928 r. Profesor okulistyki i kierownik Kliniki Ocznej USB od 1936 r. W styczniu 1945 r. objął kierownictwo Katedry i Kliniki Okulistyki w UMCS w Lublinie, by po krótkim czasie, już w czerwcu 1946 r. przenieść się do Gdańska. Został kierownikiem Kliniki Chorób Oczu ALG. Doktor *h.c.* Akademii Medycznej w Gdańsku.



Profesor Stanisław Hiller (1891-1965) – legionista I Kompanii Kadrowej Józefa Piłsudskiego. Po ukończeniu w 1921 r. studiów lekarskich na Uniwersytecie Jagiellońskim pracował w Zakładzie Biologii i Embriologii UJ kierowanym przez prof. Emila Godlewskiego. Powołany w 1929 r. na kierownika Zakładu Histologii i Embriologii Wydziału Lekarskiego USB, dziekan Wydziału Lekarskiego USB w roku akademickim 1936/1937 i 1938/1939, prorektor USB w roku akademickim 1937/1938 od dnia 3 grudnia 1937 r. Członek korespondent PAU. Podczas wojny aktywnie uczestniczył w tajnym nauczaniu. W roku 1945 przyjechał do Gdańska, gdzie już w sierpniu zorganizował Zakład Histologii i Embriologii przyszłej Akademii Lekarskiej w Gdańsku. Kierował nim aż do przejścia na emeryturę we wrześniu 1962 r. W latach 1956-1959 był prorektorem Akademii Medycznej w Gdańsku.



Profesor Janina Hurynowicz (1894-1967) – docent neurologii w USB. Kierowała od 1934 r. Samodzielną Pracownią Neurofizjologiczną w Zakładzie Fizjologii Wydziału Lekarskiego USB. Po śmierci w 1937 r. psychiatry prof. Maksymiliana Rosęgo została kierownikiem Kliniki Chorób Nerwowych i Umysłowych USB. Za działalność konspiracyjną w Armii Krajowej odznaczona w lipcu 1944 r. przez gen. Aleksandra Krzyżanowskiego, pseudonim „Wilk”, Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Po wojnie znalazła się w Toruniu i związała z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika. Członek korespondent PAU. W latach 1945-1947, dojeżdżając z Torunia, prowadziła wykłady z fizjologii na Wydziale Lekarskim Akademii Lekarskiej w Gdańsku. Jednym z jej pierwszych asystentów w Gdańsku był późniejszy profesor chirurgii Jerzy Dybicki.



Profesor Zdzisław Kieturakis (1904-1971) – po studiach na Wydziale Lekarskim USB uzyskał dyplom lekarza w 1933 r. Zaraz po studiach podjął pracę w Klinice Chirurgicznej USB kierowanej przez prof. Kornela Michejdę, początkowo jako wolontariusz, potem kolejno asystent, starszy asystent i od 1936 r. adiunkt. Doktoryzował się w 1938 r. Podczas wojny aktywnie działał w konspiracji i prowadził tajne nauczanie studentów medycyny. W Gdańsku z dniem 15 grudnia 1945 r. podjął pracę jako adiunkt w Katedrze i Klinice Chirurgicznej Akademii Lekarskiej w Gdańsku kierowanej przez prof. Kornela Michejdę. Habilitował się w 1948 r. w ALG. Po habilitacji rozpoczął organizowanie w Akademii Lekarskiej w Gdańsku nowej III Kliniki Chirurgicznej, którą do końca kierował. Prorektor AMG w latach 1953-1956.



Profesor Ksenia Lutomska (1900-1988) – otrzymała dyplom lekarza Wydziału Lekarskiego USB w 1938 r. Specjalizowała się w chirurgii szczękowej w Szpitalu Ujazdowskim w Warszawie. Do Gdańska przybyła 12 kwietnia 1945 r. Od 15.01.1946 r. pracowała w Akademii Lekarskiej w Gdańsku jako asystentka na chirurgii szczękowej pod kierownictwem dr I. Semadeni, a od 1.09.1949 r. objęła kierownictwo Zakładu Dentystyki Zachowawczej w naszej Uczelni. Habilitowała się w 1954 r., a w roku 1961 otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego. W 1957 roku została powołana na konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie stomatologii.



Profesor Kornel Michejda (1887-1960) – ukończył Wydział Lekarski Uniwersytetu Jagiellońskiego otrzymując dyplom w roku 1911. Uczeń prof. Kadera. W wyniku konkursu został powołany na organizatora i kierownika Kliniki Chirurgicznej USB od 1922 r. W tym samym roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym; był najmłodszym profesorem chirurgii w okresie międzywojennym. Dziekan Wydziału Lekarskiego USB w roku akademickim 1935/1936, prodziekan w latach 1936-1937. Po wojnie, w 1945 r. organizator i kierownik Kliniki Chirurgii w Gdańsku. Pierwszy dziekan Wydziału Lekarskiego w latach 1945-1946. W latach późniejszych przeniósł się do Krakowa, gdzie kierował kliniką. Pełnił funkcję prorektora (1950/1951), następnie rektora Akademii Medycznej w Krakowie.



Profesor Włodzimierz Mozołowski (1895-1975) – studia lekarskie ukończył w 1922 r. na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Legionista, kawaler Krzyża Niepodległości i Orderu Virtuti Militari. Działalność naukową rozpoczął jako asystent w pracowni Jakuba Karola Parnasa. Habilitował się w 1929 r., a w 1935 roku został powołany na stanowisko kierownika Katedry i Zakładu Chemii Fizjologicznej Wydziału Lekarskiego USB. Podczas wojny w Wilnie uczestniczył aktywnie w tajnym nauczaniu. W 1945 r. został skierowany do Akademii Lekarskiej w Gdańsku. Był organizatorem i kierownikiem Zakładu Chemii Lekarskiej (1945-1960), który nazywał się później Zakładem Chemii Fizjologicznej (1950-1959), następnie Katedrą Chemii Fizjologicznej (1959-1970). Kierował nią do przejścia na emeryturę w 1965 roku. Jego wykład wygłoszony 12 listopada 1945 r. rozpoczął działalność dydaktyczną w Akademii Lekarskiej w Gdańsku. Doktor h.c. Akademii Medycznej w Gdańsku.



Profesor Tadeusz Pawlas (1891-1953) – po ukończeniu studiów lekarskich na UJ w Krakowie w 1915 r. służył jako lekarz w 2 i 3 Pułku Piechoty Legionów Piłsudskiego. Po habilitacji w Krakowie został powołany na profesora nadzwyczajnego chorób skórnych i wenerycznych i kierownika Kliniki Dermatologiczno-Syfydologicznej USB od 1935 r. Ostatni dziekan Wydziału Lekarskiego USB w 1939 r. W latach 1941-1944 wykładał higienę i dermatologię na tajnym Uniwersytecie Wileńskim. Był członkiem tajnej Rady Wydziału Lekarskiego

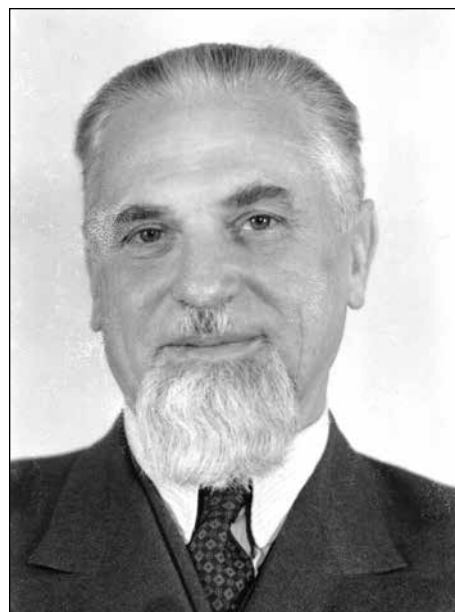
W latach 1946-1947 był prodziekanem, a w latach 1947-1948 dziekanem Wydziału Lekarskiego Akademii Lekarskiej w Gdańsku i kierownikiem Kliniki Chorób Skórnych i Wenerycznych od 18 sierpnia 1945 r.



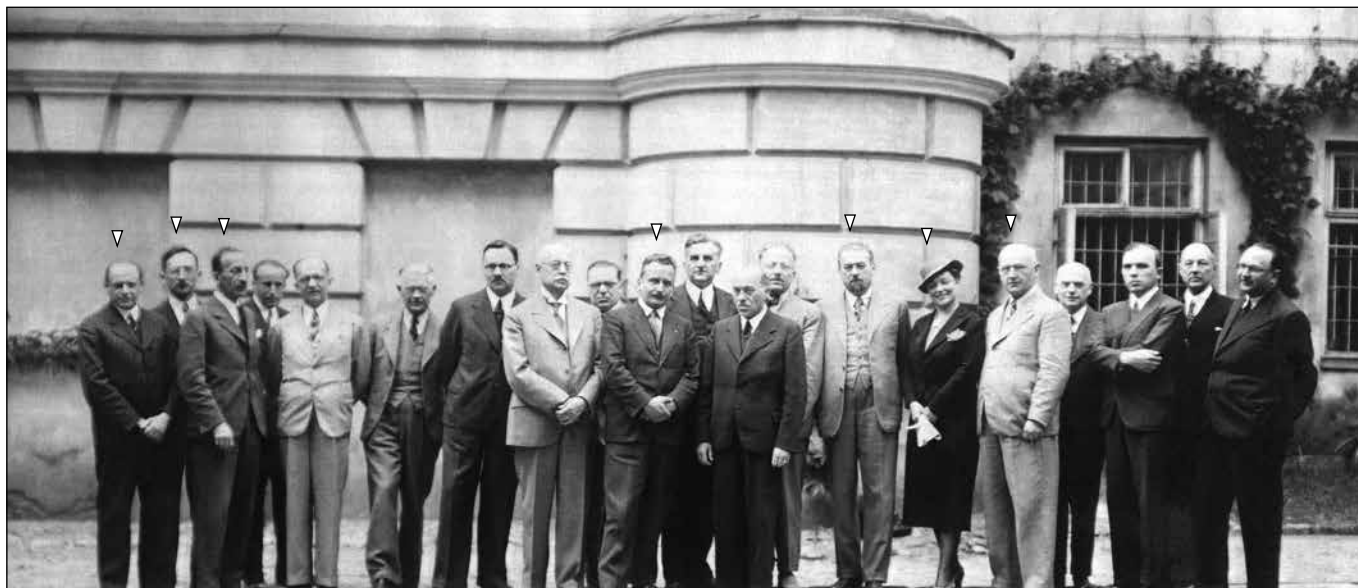
Profesor Michał Reicher (1888-1973) – wieloletni kierownik Zakładu Anatomii Opisowej Wydziału Lekarskiego USB w Wilnie, dziekan Wydziału Lekarskiego USB w roku akademickim 1934/1935 oraz prodziekan w roku 1935/1936. Podczas wojny aktywnie prowadził tajne nauczanie i służył w Armii Krajowej. Po wojnie, w 1945 r., organizował i kierował Zakładem Anatomii Prawidłowej ALG. Na lata 1946/1947 został wybrany na funkcję dziekana Wydziału Lekarskiego Akademii Lekarskiej w Gdańsku, a następnie był rektorem tej Uczelni w latach 1947/1948. Autor wielotomowego, fundamentalnego podręcznika anatomii Bochenek-Reicher. Doktor *h.c.* Akademii Medycznej w Gdańsku.



Profesor Wacław Jan Strażewicz (1889-1950) – wychowanek Oddziału Farmaceutycznego USB, który ukończył w 1926 r. uzyskując tytuł magistra farmacji. Na Wydziale Lekarskim USB doktoryzował się w 1931 r., a habilitował się w 1934 r. W 1937 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym na Wydziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Poznańskiego, gdzie zorganizował Zakład Farmakognozji. Po wojnie na prośbę Akademii Lekarskiej w Gdańsku organizował w ALG Wydział Farmaceutyczny. Przewodniczył w Gdańsku Komitetowi Organizacyjnemu, który początkowo sprawował funkcję Rady Wydziału z prof. W. Strażewiczem jako dziekanem i prof. T. Sulmą jako prodziekanem. Zajęcia na I roku rozpoczęły się 4 grudnia 1946 r., a uroczysta inauguracja odbyła się 4 maja 1947 r. Z dniem 1.10.1947 r. prof. Strażewicz zrezygnował ze stanowiska dziekana Wydziału i wkrótce powrócił do na Uniwersytet do Poznania.



Profesor Witold Sylwanowicz (1901-1975) – po studiach na Wydziale Lekarskim USB otrzymał dyplom doktora wszech nauk lekarskich w 1929 r. Jeszcze jako student pracował w kierowanym przez prof. Reichera Zakładzie Anatomii Opisowej kolejno jako wolontariusz, demonstrator i asystent. Po studiach został starszym asystentem, a w roku 1934 adiunktem. Po wojnie w lipcu 1945 r. początkowo znalazł się w Toruniu, gdzie w Uniwersytecie zorganizował Zakład Anatomii Człowieka, a po habilitacji w 1947 r. przeniósł się do Gdańska obejmując kierownictwo nowo powołanej Katedry i Zakładu Anatomii Topograficznej Akademii Lekarskiej w Gdańsku. Jednocześnie w latach 1948-1949 pełnił obowiązki kierownika organizującego się wówczas w Gdańsku Oddziału Stomatologicznego. W 1950 roku przeniósł się do Warszawy obejmując Katedrę i Zakład Anatomii Prawidłowej AM w Warszawie, którą kierował przez następne 30 lat, aż do przejścia na emeryturę w 1970 r.



Rada Wydziału Lekarskiego USB na dziedzińcu Poczobutta Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, po inauguracji roku akademickiego 1938/1939. Stoją od lewej profesorowie: Ignacy Abramowicz, Włodzimierz Mozołowski, Michał Reicher, Jan Kruszyński, Brunon Nowakowski, Jan Muszyński, Władysław Jakowicki, Aleksander Januskiewicz, Władysław Karaffa-Korbitt, Stanisław Hiller, Kazimierz Pelczar, Władysław Bujak, Emil Leyko, Kornel Michejda, Janina Hurynowicz, Tadeusz Pawlas, Henryk Ruebenbauer, Włodzimierz Godłowski, Czesław Czarnowski, Stanisław Legeżyński. Strzałki wskazują tych profesorów, którzy po wojnie i „repatriacji” znaleźli się w Gdańsku i organizowali powstającą tu Akademię Lekarską.



Profesorowie: Włodzimierz Mozołowski z żoną Jadwigą, Michał Reicher z żoną Wandą, Stanisław Hiller z żoną Marią podczas uroczystości uniwersyteckiej USB prawdopodobnie w latach 1936-1938

Wybuch II wojny sprawił, że w powyższym gronie nie wymieniamy anatomopatologa prof. Wilhelma Czarnockiego. Absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, pracował w Zakładzie Anatomii Patologicznej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie habilitował się w 1928 r. pod kierunkiem prof. Ludwika Paszkiewicza. Tuż przed wojną, w 1939 r. prof. Wilhelm Czarnocki otrzymał nominację na Katedrę Anatomii Patologicznej USB. Wybuch II wojny światowej jednakże uniemożliwił mu objęcie tego stanowiska. Podczas okupacji organizował w konspiracji tajne nauczanie w Warszawie. Po wojnie, w 1945 r. został mianowany profesorem zwyczajnym i objął kierownictwo Katedry i Zakładu Anatomii Patologicznej w Akademii Lekarskiej w Gdańsku. W latach 1945-1948 był prorektorem, a następnie w latach 1948-1953 rektorem naszej Uczelni.

Wileńscy profesorowie w pierwszych powojennych latach wpłynęli znacząco na losy powstającej gdańskiej uczelni medycznej. Oprócz organizacji zakładów i klinik, nauki i dydaktyki organizowali jej administrację. Z ich grona wywodzili się trzej pierwsi dziekani Wydziału Lekarskiego, którzy przenieśli tu

wzorce i doświadczenia z USB. Odegrali także istotną rolę w organizacji Wydziału Farmaceutycznego naszej Uczelni, który rozpoczął działalność w maju 1946 r. i Oddziału Stomatologicznego, który zainaugurował działalność w maju 1947 r.

Prócz wymienionych w tym artykule wileńskich profesorów znalazła się po wojnie, w organizującej się Akademii Lekarskiej w Gdańsku, liczna grupa innych wybitnych lekarzy, absolwentów USB, którzy w wielce znaczący sposób przyczynili się do jej dalszego rozwoju i osiągnięcia dzisiejszej pozycji naszej Uczelni na mapie naukowej kraju. Ale to już temat na odrębną publikację.

prof. Wiesław Makarewicz

Tekst powstał w związku z realizacją monografii pt. *Uniwersytet Stefana Batorego 1919-1939*. Przedsięwzięcie to jest finansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego; grant NFRH.

Szerszy opis roli profesorów USB w tworzeniu Akademii Lekarskiej w Gdańsku znajdzie Czytelnik w publikacji Zbigniewa Machalińskiego - *Wokół roli Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w tworzeniu Akademii Lekarskiej w Gdańsku*; Ann. Acad. Med. Gedan. 2003, 33, s. 115-127.

Spotkanie z profesor Joanną Muszkowską-Penson

Na przekór jesieni...



W Bibliotece Głównej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego odbyło się 3 grudnia 2013 r. wyjątkowe spotkanie. Na rozmowę z profesor Joanną Muszkowską-Penson, wybitnym lekarzem nefrologiem, wieloletnim wykładowcą Uczelni przybyło grono znamiennych, byłych i obecnych członków naszej społeczności akademickiej. Wśród gości znalaz-

zło się wielu profesorów, którzy w młodości byli studentami, a później współpracownikami Profesor, a także Jej dawni pacjenci i sąsiedzi.

Warto także podkreślić, iż obecność Profesor Penson w murach Biblioteki Głównej miała dla pracujących w niej bibliotekarzy dodatkowe znaczenie, bowiem profesor Jan Muszkowski – ojciec naszego Gościa – był wybitnym bibliologiem, bibliografem, osobą wielce zasłużoną dla polskiego bibliotekoznawstwa. Dzięki Jego dokonaniom bibliologia uzyskała status samodzielnej dyscypliny naukowej.

Rozmowę z Profesor, opartą na kanwie wspomnień zebranych w książce *Było, więc minęło*, prowadziła redaktor Maria Mrozińska. Fragmenty publikacji czytały: Agata Bykowska, aktorka Teatru Wyrbrzeże i Agata Armatowska, uczennica XX LO w Gdańsku.

Zainteresowanie słuchaczy wzbudziła niezwykle biografia Profesor – ściśle spleciona zarówno z historią Polski XX wieku, jak i z historią naszej Uczelni. Jednak największe wrażenie wywarła postawa życiowa Gościa spotkania – pełna skromności, ale emanująca siłą, pogodą ducha i energią, jakby na przekór metryce i ciężkim doświadczeniom, których w życiu Profesor Penson przecież nie brakowało. Na zakończenie wszyscy obecni zgotowali bohaterce wieczoru owację na stojąco, która



i tak nie była w stanie oddać uznania dla Jej osoby. A kolejka chętnych do otrzymania autografu i dedykacji w książce Jej poświęconej zdawała się nie mieć końca.

Trudno wyrazić słowami wyjątkowo wzruszającą i ciepłą atmosferę panującą tego wieczoru, a choć mowa była o przeżyciach ludzi mających za sobą 80, 90 lat i niewiele mniej aktywności zawodowej i społecznej nie czuło się tzw. jesieni życia, a raczej radość ze spotkania po latach i energią życiową naprawdę wyjątkowych osobowości.





Prof. Jan Muszkowski (1882-1953) był

jednym z najwybitniejszych bibliotekarzy i bibliologów polskich, osobą wielce zasłużoną dla bibliotekoznawstwa w naszym kraju. Był wszechstronnie wykształcony. Zaczynał od nauk przyrodniczych, następnie studiował neofilologię germańską i nauki filozoficzne. Studiował w Krakowie, Wiedniu i

Lipsku, gdzie w 1909 roku otrzymał tytuł doktora filozofii. Habilitował się w 1928 roku na Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie.

Zawodową pracę bibliotecarską rozpoczął w 1915 roku. Przez pięć lat był bibliotekarzem w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego, potem wieloletnim dyrektorem Biblioteki Ordynacji Kasińskich, którą przekształcił w nowoczesny warsztat pracy naukowej. W latach 1926-27, na zlecenie Polskiej Akademii Umiejętności, pracował nad reorganizacją Biblioteki Polskiej w Paryżu.

Jednym z obszarów zainteresowania profesora Muszkowskiego była teoria i praktyka bibliografii. W 1925 roku podjął śmiało zamierzenie opracowania pełnej bibliografii polskiej produkcji wydawniczej XX wieku jako kontynuacji *Bibliografii Polskiej* Karola Estreichera. Początkowo zbierał materiały sam, ale wobec ogromu zadania zorganizował zespół składający się z bibliotekarzy warszawskich i krakowskich, którzy działali pod patronatem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Po latach mrowczej pracy została utworzona, gotowa do druku, kartoteka licząca 125 tys. opisów bibliograficznych dzieł wydanych w latach 1901-1925. Niestety, kartoteka spłonęła w całości podczas powstania warszawskiego. Inną dziedziną działalności prof. Muszkowskiego, obok bibliotekarstwa i bibliografii, było księgarstwo, co zaowocowało założeniem w 1928 roku pierwszej w Polsce szkoły księgarskiej.

Wieloletnia praca Profesora jako bibliotekarza, księgarza, wydawcy, redaktora i organizatora bibliotek pozwoliła mu dogłębnie poznać wszystkie problemy związane z książką, czytelnictwem i wykonywanym zawodem. Kierując się troską o podniesienie poziomu zawodowego i pozycji społecznej bibliotekarzy, brał udział w powołaniu do życia Związku Bibliotekarzy Polskich (obecnie Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich) i Związku Księgarzy Polskich. Walczył o polską ustawę biblioteczną, wypowiadał się w sprawie egzemplarza obowiązkowego. Postulował utworzenie instytutu bibliograficznego, który koordynowałby wszelkie prace bibliograficzne w kraju. Założył Towarzystwo Bibliofilów w celu spopularyzowania książki i jednoczesnego podniesienia zainteresowania książką rzadką, cenną i piękną. W swoich licznych pracach omawiał zagadnienia kształtowania polityki oświatowej poprzez książkę i bibliotekę. Pionierski charakter miała jego działalność w dziedzinie kształcenia bibliotekarzy, począwszy od systematycznego kursu w Wolnej Wszechnicy Polskiej aż do wprowadzenia pierwszej w Polsce Katedry Bibliotekoznawstwa na Uniwersytecie Łódzkim, który po wojnie współorganizował. To właśnie dzięki dokonaniom i prowadzonym przez prof. Jana Muszkowskiego badaniom bibliologia uzyskała status samodzielnej dyscypliny naukowej.

oprac. Grażyna Miętkiewicz,
Biblioteka Główna

List do redakcji

W odpowiedzi dr. Waldemarowi Krynickiemu

Nie uchylam się od prowadzenia dyskursu na fascynujący temat ludzkiej psychiki, pod warunkiem, że będzie ona prowadzona uczciwie. Dlatego nie wiem, dlaczego są tam zawarte sformułowania typu „buńczuczny tekst”. Wydaje się, że ten nieco obraźliwy kolokwializm wykracza poza atmosferę naukowej dyskusji. Zapraszam do niej wszystkich, którzy rzeczywiście mają na ten temat coś ciekawego do powiedzenia i chcą odpowiedzieć dr. Krynickiemu, bo po krótkich konsultacjach zdołałem się zorientować, że nie podzielają jego poglądu. Podobnie jak wszyscy u nas znają się na medycynie i budownictwie, tak wszyscy znają się na psychice ludzkiej. W tej sytuacji nie można mi przypisywać tego, czego nie powiedziałem. Wzywam Autora odpowiedzi, żeby jeszcze raz dokładnie przeczytał moją recenzję, która generalnie jest bardzo łagodna. Nie było moim zamiarem obrażanie Autora teorii. Lęk nie występuje samoistnie, w oderwaniu od psychiki. Nie może być zatem przyczyną powstania świadomości. To podstawowy błąd logiczny. Pomieszenie skutku i przyczyny. To psychika ludzka sprawia szczególny sposób przeżywania lęku, a nie odwrotnie. Nie ma żadnych danych, które pozwalałyby przyjąć, że lęk nie występuje u naczelnych. Sam Autor teorii o tym pisze. Można powiedzieć, że jest wręcz odwrotnie i niektóre dane pozwalają przypuszczać, że lęk nie jest wyłącznie fenomenem ludzkim. Rozróżnianie strachu od lęku, to przedszkole psychiatryczne, ale Autor sam pisze, że skutki fizjologiczne są takie same. I w tym momencie to jest najważniejsze. Myślę, że nie bez kozery będzie odwołanie się do genialnego polskiego psychiatry Antoniego Kępińskiego i jego arcyciekawej monografii pt. *Lęk*. Autor, opisując zagadnienie lęku, pisze oczywiście o strachu, bo różnica jest fenomenologiczna i raczej umowna. Jeśli chodzi o występowanie lęku wszędzie, to są liczne wzmianki na ten temat w wielu lekturach. W gruncie rzeczy opisujemy to samo zjawisko. Autor chyba myli przyczyny i skutki. Jeśli mówimy i piszemy o lęku jako o zjawisku ludzkim, to dlatego, że próbujemy nadać temu zjawisku inny antropologiczny wymiar, ale to nie jest zjawisko samo w sobie istniejące jako osobny byt w rzeczywistości. A więc reasumując, na początku nie mógł być lęk. Znanych jest wiele teorii, które opierają się na błędnych założeniach, co nie przeszkadza temu, że mogą znajdować się w nich trafne sady i obserwacje. Może się to okazać dziwne, może nawet zaskakujące, ale tak właśnie bywa.

dr Piotr Pankiewicz,
Katedra i Klinika Chorób Psychicznych
i Zaburzeń Nerwicowych

Od redakcji

W *Gazecie AMG* 3/2013 ukazała się recenzja książki Waldemara Krynickiego pt. *Na początku był lęk. Teoria psychiki i zaburzeń psychicznych* autorstwa dr. Piotra Pankiewicza. Autor książki ustosunkował się do tej recenzji w liście, który wydrukowaliśmy w *Gazecie AMG* 11/2013. Drukowany powyżej list do redakcji jest odpowiedzią na list Waldemara Krynickiego. Niniejszą publikacją redakcja pragnie zakończyć wymianę poglądów w tej sprawie na łamach *Gazety AMG*, sugerując przeniesienie ewentualnej dalszej dyskusji na łamy profesjonalnego czasopisma.

In memoriam

Dr Adam Iwaniukowicz (1940-2013)

Po długiej chorobie opuścił nas 21 września 2013 r. wspaniały człowiek i znakomity lekarz, chirurg dziecięcy i neurochirurg, wychowawca i nauczyciel wielu pokoleń lekarzy. Absolwent naszej *Alma Mater* z 1963 roku.

Jego droga na ziemię gdańską wiodła z Brześcia. Ojciec Andrzej, żołnierz wojny obronnej z 1939 r., zaginął w czasie działań wojennych. Matka Anna Iwaniukowicz z domu Wrońska była nauczycielką w Liceum Ogólnokształcącym im. R. Traugutta w Brześciu. Po zajęciu tych terenów przez Niemców wraz z matką i ciotką został ewakuowany do Włoszczowej, a po zakończeniu działań wojennych, w ramach akcji repatriacyjnej, rodzina przeniosła się do Gdańska. W 1957 roku uzyskał świadectwo dojrzałości i rozpoczął studia medyczne na Wydziale Lekarskim AMG, uzyskując dyplom lekarza w 1963 roku. Już jako student interesował się chirurgią, prowadził koła naukowe z chirurgii i neurologii. Po ukończeniu dwuletniego stażu podyplomowego, 1 listopada 1965 r. podjął pracę w Klinice Chirurgii Dziecięcej AMG, gdzie przeszedł wszystkie szczeble kariery zawodowej i naukowej. Tam uzyskał II stopień specjalizacji z chirurgii dziecięcej i stanowisko adiunkta. W 1973 roku po przedstawieniu pracy doktorskiej pt. *Leczenie naczynek krwionośnych właściwych u dzieci w świetle obserwacji klinicznych histopatologicznych* uzyskał tytuł naukowy doktora. Jako autor lub współautor opublikował drukiem łącznie 8 prac naukowych z różnych dziedzin chirurgii dziecięcej. Wygłosił szereg ważnych referatów na zjazdach krajowych i zagranicznych.

Z dniem 1 stycznia 1980 r. został zatrudniony na etacie adiunkta w Klinice Neurochirurgii Instytutu Zmysłów kierowanej przez docenta Jana Macieja Chmielewskiego. Tam uzyskał specjalizację II stopnia z neurochirurgii.

Odbił staż naukowy w Colmar na słynnym Oddziale Neurochirurgii kierowanym przez dr. J. Baumgartnera, co zaowocowało zapoznaniem się z nowoczesną diagnostyką komputerową mózgu oraz mikrochirurgią naczyń tego narządu.

Jego osobowość została ukształtowana w specyficznych warunkach kresowych cechujących się umiłowaniem ojczyzny, patriotyzmem, wiernością zasadom wyniesionym z domów rodzinnych, zasadom, które warunkują historyczną ciągłość naszej tradycji i poczucie wspólnoty narodowej. Te cechy połączone z wysoką kulturą osobistą, kompetencją, nieprzeciętną pracowitością, zręcznością manualną oraz talentem dydaktycznym i organizacyjnym ugruntowały Jego wysoką pozycję w środowisku polskich, jak i zagranicznych chirurgów i neurochirurgów dziecięcych. Adaś był chirurgiem wędrującym przez życie nie tylko wybranymi przez siebie ścieżkami, ale też wskazywanymi mu przez los. Prawdopodobnie ten życzliwy los spowodował, że Adam zainteresował się chirurgią i neurochirurgią dziecięcą, której zręby budował w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym. Wiadomość o Jego śmierci napełniła nasze serca głębokim smutkiem, moje tym bardziej, że był mężem mojej kuzynki Marie-Françoise Pastwa (pochodzenia polsko-francuskiego), z którą 30 maja 1969 r. zawarł związek małżeński. Jest ojcem trzech wspaniałych córek i dziadkiem 7 wnuków. Znajomość i szczerą przyjaźń z Nim poczytuję sobie za wielki dar i honor. Dr Adam Iwaniukowicz był osobą pełną ciepła, źródłem głębokiej wiedzy, którą chętnie dzielił się z otaczającymi go lekarzami, godnym naśladowania wzorem humanizmu i osobistej kultury.



Uroczysty pogrzeb odbył się 27 września 2013 r. w kościele Saint-Bernard w Strasburgu. Msza przygotowana przez najbliższą rodzinę w porozumieniu z księdzem proboszczem była koncelebrowana przez 4 księży, w tym dwóch asumpcjonistów (augustianie od Wniebowzięcia) działających w parafii. Ceremonia rozpoczęła się przywołaniem córek Adama, które przekazały swoim dzieciom zapalone od świecy paschalnej światło. Siedmiorgo wnucząt ustawiło je na ołtarzu. Ten symbol przypomina światło życia wiecznego przekazanego przy chrzcie oraz życiowy przekaz Adama swoim potomkom. Msza upiększona była grą organową i śpiewami muzyków z francuskiej rodziny Adama. Na szczególną uwagę zasłużyło wykonanie utworu *Ave Maria* Cacciniego przez 15-letnią Wandę, wnuczkę Adama, która wzruszyła uczestników swoim wspaniałym głosem. Wybór tekstów i pieśni liturgicznych w języku francuskim, greckim, łacińskim i polskim nawiązywał do drogi życiowej Adama i Jego rodziny oraz do wspólnych korzeni w ojczyźnie i ziemi przybranej. Ksiądz w homilii nawiązał do słów apostoła Mateusza: *mówię wam, że za każdym razem coście uczynili jednemu z braci moich, mnie uczyniliście*. Było wiele akcentów polskich. Odczytano m.in. w języku polskim wiersz Czesława Miłosza *W mojej ojczyźnie*, co wzbudziło wiele emocji szczególnie wśród rozproszonych po świecie polskich przyjaciół i krewnych. Adam był wielkim miłośnikiem poezji i często recytował wiersze Miłosza i innych poetów. Został pochowany na cmentarzu Strasbourg-Ouest.

Dr Iwaniukowicz był wspaniałym Kolegą, pełnym entuzjazmu i pasji, którą dzielił się z innymi. Na szczególne podkreślenie zasługują Jego prawość, wysoka kultura osobista, życzliwość, skromność, odpowiedzialność i bezkompromisowość. Powiedzieć, że na życiu dr. Adama Iwaniukowicza historia XX wieku odcisnęła trwałe piętno to za mało. Historia ta całkowicie zdeterminowała wszystkie Jego poczynania, ale jednocześnie pozwoliła dojść do głosu temu wszystkiemu, co najpełniej wyraża ideę zawodu lekarza i społecznika. Już Meander mawiał: *Jakże uroczą istotą jest człowiek, jeżeli jest człowiekiem*. W osobie i działalności dr. Iwaniukowicza ta starożytna maksyma znajduje pełne potwierdzenie. Te ważne istotne wydarzenia pozwoliły Adamowi działać z imponującą determinacją i skutecznością.

„Zawodniacy” wystartowali

Promowanie picia przez dzieci wody, także tej prosto z kranu to główny cel zainaugurowanej 16 października 2013 r. w Warszawie kampanii społecznej „Zawodniacy”. Zdaniem ekspertów zdrowe nawyki pozwolą ograniczyć rosnącą w Polsce liczbę otyłych najmłodszych. – Wzrasta liczba dzieci z nadwagą i otyłością, zwłaszcza w grupie wiekowej 6-11 lat – mówi dr Łukasz Balwicki z Polskiego Towarzystwa Programów Zdrowotnych, asystent w Zakładzie Zdrowia Publicznego i Medycyny Społecznej GUMed.

– Spowodowane jest to m.in. nieprawidłową dietą i spożywaniem nadmiernych ilości cukru zawartych w różnych, z pozoru nieszkodliwych, produktach spożywczych, takich jak choćby napoje.

W ramach kampanii uruchomiony został profil na facebooku oraz specjalna strona internetowa www.zawodniacy.pl, na której znalazły się edukacyjne gry dla dzieci w wieku 6-11 lat oraz



poradnik dla rodziców. Dzieci poprzez stronę mogą zdobyć specjalny certyfikat „Zawodniaka”.

Jak mówi dr Balwicki, elementem kampanii jest także przekonywanie do picia dostępnej dla każdego wody z kranu, ponieważ spełnia ona normy jakości i bezpieczeństwa. – Nadal wielu Polaków ma obawy przed pić wody prosto z kranu, a przygotowanie lub przefiltrowanie zubaża ją – dodał.

Długofalowym celem kampanii „Zawodniacy” jest wprowadzenie do szkół źródeł z wodą pitną, z których

uczniowie korzystaliby w czasie przerw. Pierwszym krokiem w tym kierunku jest podpisanie zaleceń dotyczących wody w szkołach przez obecnych na konferencji przedstawicieli Głównej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego oraz koordynatora programu „Zawodniacy”. – Zalecenia w zakresie higieny dla szkół biorących udział w Programie mogą stanowić dla władz samorządowych i kadry zarządzającej inspi-

rację do ciągłego doskonalenia stanu sanitarno-higienicznego w placówkach oświatowo-wychowawczych – tłumaczy Marek Posobkiewicz, p.o. głównego inspektora sanitarnego.

– Program „Zawodniacy” doskonale wpisuje się w ideę nowoczesnego zdrowia publicznego. Obejmuje on nie tylko działania edukacyjne, ale ma doprowadzić do zwiększenia dostępności wody pitnej w szkołach, zmniejszając tym samym nadmierne spożycie słodkich napojów wśród dzieci. Liczę, że wiele samorządów lokalnych zaangażuje się w jego realizację na swoim terenie – podsumowuje prof. Mirosław J. Wysocki, dyrektor Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny.

Więcej informacji o kampanii można znaleźć na stronach <http://www.zawodniacy.pl>, <https://www.facebook.com/Zawodniacy/>.



Życie nie jest wieczne, a jedyną formą przeciwstawienia się śmierci jest pamięć, która bez podtrzymywania zanika, ponieważ czas ma siłę unicestwiająca. Jednak wspólna nauka widzi w genach nieśmiertelność świadomości istnienia przekazywanego z pokolenia na pokolenie. Jest to promyk nadziei wiecznego istnienia. Dr Adam Iwaniukowicz zapisał się w ten promyk nadziei bardzo wyraziście, pozostawiając swój ślad w pamięci nas wszystkich i każdego kogo spotkał na swej drodze. On, którego pożegnaliśmy, także *nie wszystkim umrze*. Zbyt mocno był związany z najbliższymi, rodziną, przyjaciółmi, kolegami, z rzeszami pacjentów, którym uratował życie. Odszedł człowiek niezwykle, pustkę po nim wypełni nasza pamięć.

Zegnając dr. Adama Iwaniukowicza, raz jeszcze w imieniu członków Klubu Profesorów PTChD, współpracowników z Kliniki Chirurgii Dziecięcej, jak i grona Jego przyjaciół z Gdańska i całej Polski składam Mu hołd.

prof. Czesław Stoba,
kierownik Kliniki Chirurgii Dziecięcej AMG
w latach 1984-2005

Wybory uzupełniające do Rady Wydziału Farmaceutycznego

Dr Monika Gajewska z Katedry i Zakładu Farmacji Stosowanej została wybrana na przedstawiciela do Rady Wydziału Farmaceutycznego z OML spośród nauczycieli akademickich niebędących profesorami lub nieposiadających stopnia naukowego doktora habilitowanego z okręgu wyborczego nr VII. Wybory uzupełniające odbyły się 13 grudnia 2013 r.

In memoriam

Pożegnaliśmy Małgorzatę Wróblewską

Po długiej i ciężkiej chorobie, 16 października 2013 r., w wieku 57 lat zmarła dr hab. Małgorzata Wróblewska, kierownik Zakładu Chemii Klinicznej Oddziału Medycyny Laboratoryjnej GUMed (wcześniej wieloletni pracownik Zakładu Biochemii Klinicznej).

Medycyna laboratoryjna poniosła dotkliwą stratę. Odeszła z naszego grona osoba o wybitnych talentach naukowych i nauczycielskich, w pełni sił twórczych. Małgorzata Wróblewska studiowała na Wydziale Biologii UG, uzyskując dyplom magistra biologii w 1980 r. W tym samym roku została przyjęta na studia doktoranckie do Zakładu Biochemii Klinicznej AMG kierowanego przez prof. Stefana Angielskiego. Przeszła tam dobrą szkołę.

Dołączyła do zespołu dr. Tadeusza Badzio, wybitnego specjalisty w zagadnieniach metodyczno-analitycznych, który rozwijał w tym czasie swoje badania przemian lipoprotein osocza krwi. To była trudna tematyka, zwłaszcza że warsztat badawczy był stosunkowo skromny. Podstawowym materiałem doświadczalnym była krew pacjentów, szczególnie tych z zaburzeniami przemian. To było m.in. powodem ścisłego powiązania tych badań naukowych z praktyczną diagnostyką laboratoryjną i medycyną kliniczną. Stanowiło to rys charakterystyczny całej Jej późniejszej pracy. Od początku brała udział w badaniach naukowych, w rutynowej diagnostyce laboratoryjnej i w dydaktyce. Wcześniej dała się poznać jako osoba o wybitnych i wszechstronnych uzdolnieniach. Miała predyspozycje do pracy naukowej. Miała to coś, co trudno jest określić, a co pozwalała na samodzielną pracę doświadczalną, na stawianie jasnych i odważnych pytań, znajdowanie dróg rozwiązań problemów, odróżnianie spraw ważnych od dreptania w miejscu.

Była doskonałym dydaktykiem i świetnym wykładownicą. Sprawnie posługiwała się językiem polskim w mowie i piśmie, co wśród naukowców nie jest czymś powszechnym. Doktoryzowała się w roku 1987 na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej, uzyskując stopień dr. biologii medycznej, a po przejściu prof. Badzio na emeryturę objęła kierownictwo pracowni lipidowej i kontynuowała badania przemian lipoprotein, rozwijając swoje własne projekty badawcze. Jej wiedza i doświadczenie w tym zakresie były znane i cenione. Stała się jedną z twarzy Zakładu Biochemii Klinicznej.

W pracy naukowej była raczej osamotniona, pozbawiona w gruncie rzeczy znaczącego wsparcia. Korzystała z pomocy tylko własnych magistrantek. Obarczona przy tym ponad miarę obowiązkami w zakresie coraz szerszej dydaktyki i pracy rutynowej.

Dawała sobie jednak radę. Rozwijając i doskonaliła swój warsztat naukowy. Zdobywała subsydia dla swoich projektów badawczych. Publikowała. Doszła do momentu, w którym Jej osiągnięcia zostały zauważone i docenione. Znalazły swoje miejsce w literaturze światowej. Osiągnięć tych nie przywozła z zagranicy, po kilkuletnim pobycie w jakiejś renomowanej pracowni. Uzyskała je u siebie, we własnej pracowni, realizując własne pomysły i plany.

Na czerwiec 2012 r. miała wyznaczony termin kolokwium habilitacyjnego. Dosłownie w ostatnich dniach trzeba było odwoływać przyjazd recenzentów. Powaliła ją ciężka i straszna



choroba. Gdy po zabiegu i skutecznej chemioterapii przyszła remisja, Małgorzata ze zwykłą energią i entuzjazmem przystąpiła do realizacji swoich zamierzeń. Jesienią uzyskała stopień doktora habilitowanego na oddziale Medycyny Laboratoryjnej GUMed, a wkrótce potem wygrała konkurs na stanowisko kierownika Zakładu Chemii Klinicznej. Niestety, z początkiem 2013 r. choroba powróciła. Małgorzata zdawała sobie sprawę, że to jest choroba. Nie poddawała się, walczyła. Znosiła cierpliwie kolejne zabiegi, powikłania i wyniszczające terapie.

Walczyła, ale nie było w niej buntu. Był wewnętrzny spokój i pogoda ducha. Żyła

nadzieją, wiedziała, że nie jest sama. Nie była sama. Do końca otaczała ją miłość rodziny i serdeczna troska przyjaciół.

Jej zainteresowania naukowe dotyczyły głównie metabolizmu lipoprotein, szczególnie HDL. Jej badania wskazujące na możliwość powstawania cząstek pre- β zawierających apo-A II w wyniku przemian dojrzałych HDL miały charakter pionierski, a metoda izolacji frakcji pre- β spotkała się z światowym uznaniem. Istotne i ważne były też prace dotyczące zaburzeń metabolizmu lipoprotein w chorobach nerek, jak i prace nad czynnikami wpływającymi na jakość wykonawstwa badań diagnostycznych.

Przez całe lata Małgorzata kierowała pracownią lipidową w Centralnym Laboratorium PSK nr 1, a ostatnio w Akademickim Centrum Medycyny Laboratoryjnej UCK. Z jej konsultacji i porad korzystało całe pokolenie lekarzy zajmujących się problematyką chorób układu krążenia, chorób nerek i cukrzycy. Chętnie współpracowała w rozwiązywaniu problemów klinicznych i była współautorem wielu publikacji z klinicystami.

Była autorem lub współautorem 30 prac doświadczalnych, w tym 10 w czasopiśmie z listy filadelfijskiej. Łączny współczynnik oddziaływania – IF osiągnął liczbę 22,652. Była też współautorem skryptu z zakresu diagnostyki laboratoryjnej dla studentów medycyny.

Na podkreślenie zasługuje jej działalność dydaktyczna. Brała udział w zajęciach (wykłady, seminaria, ćwiczenia) dla studentów: Wydziału Lekarskiego łącznie z English Division, Wydziału Nauk o Zdrowiu i Oddziału Medycyny Laboratoryjnej Wydziału Farmaceutycznego. Współorganizowała i prowadziła studia podyplomowe i kursy specjalizacyjne z zakresu medycyny laboratoryjnej.

W latach 2000-2003 uczestniczyła w przygotowaniu serii multimedialnych programów eduroam do nauki przyrody i biologii dla szkół podstawowych, gimnazjum i liceum. Programy te zostały zatwierdzone przez MEN jako środki dydaktyczne i wydane w wielu językach obcych.

Małgorzata Wróblewska była wybitnym znawcą zagadnień kontroli i oceny jakości. W 1996 r. została kierownikiem powszechnego Programu Zewnętrznej Oceny Jakości zainicjowanego przez Kolegium Medycyny Laboratoryjnej we współpracy z Labquality (Helsinki). Program obejmujący wszystkie dziedziny medycyny laboratoryjnej stał się jednym z najważniejszych czynników w poprawie jakości wyników badań medycznych laboratoriów diagnostycznych. Okresowo lub stale bierze w nim udział znaczna część polskich laboratoriów. Dzia-



Program dla 4 milio- nów Europejczyków

Gdański Uniwersytet Medyczny znalazł się w gronie uczelni, którym Komisja Europejska 6 grudnia 2013 r. przyznała Erasmus Charter for Higher Education (ECHE). Nowy uniijny program wymiany i stypendiów Erasmus+ zatwierdził wcześniej Parlament Europejski, a następnie Rada Unii Europejskiej w Brukseli.

Budżet Programu to 14,7 mld euro do 2020 roku, skorzysta z niego ponad 4 mln młodych Europejczyków! Erasmus+ będzie funkcjonował od początku 2014 r. i połączy dotychczasowe programy: Comenius, Erasmus, Erasmus Mundus, Leonardo da Vinci i programy sportowe. Projekt ułatwi młodym ludziom studiowanie za granicą, a szansa na pogłębienie wiedzy i umiejętności dzięki doświadczeniu zdobytemu za granicą poprawi ich szanse na znalezienie zatrudnienia. Zwiększenie środków na program stypendialny o ponad 40% pokazuje jak dużą wagę przykładają UE do edukacji i szkolenia zawodowego.

Po raz pierwszy utworzony zostanie system gwarancji kredytów na jedno- lub dwuletnie studia magisterskie w innym kraju UE dla studentów, którzy nie skorzystali ze stypendium. Na ten cel zostanie przeznaczony 3,5% budżetu. Studenci będą mogli ubiegać się o pożyczki w wysokości 12 tys. euro na studia roczne oraz 18 tys. euro na dwuletnie.

Łatwość szkoleniowa prowadzona w tym obszarze miała istotne znaczenie dla kształtowania się dobrej praktyki laboratoryjnej.

Od 2001 r. Małgorzata Wróblewska była członkiem władz Kolegium Medycyny Laboratoryjnej, pełniąc funkcje przewodniczącej Komisji Wiarygodności lub Standaryzacji.

Jej działalność w Kolegium, a zwłaszcza w Programie Zewnętrznej Oceny Jakości zyskała uznanie i szacunek w całym kraju.

Oprócz zalet umysłu natura obdarzyła Ją też wspaniałym charakterem. Była osobą prawą, szlachetną, pełną dobroci, życzliwością i empatii. Powszechnie lubiana. Wszyscy Ją kochaliśmy.

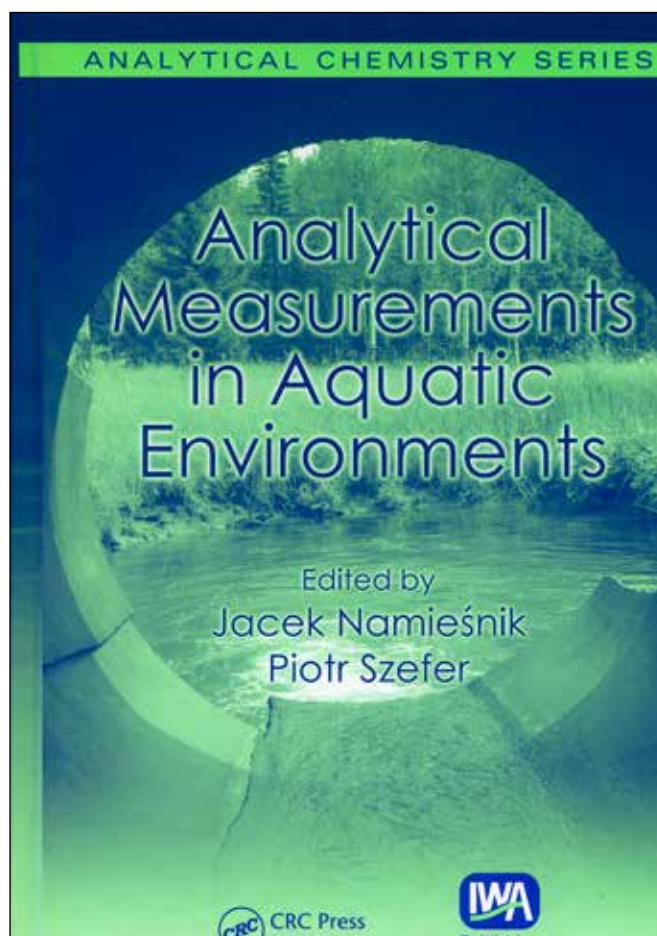
Miała wiele zainteresowań, których rozwijanie przynosiło radość życia. Kochała ogród, pięknie śpiewała (była bratanicą Piotra Szczepanika). W czasach studenckich udzielała się w znanym i uznanym Chórze Politechniki Gdańskiej, a jeszcze niedawno z chórem Mundus Cantat koncertowała w krajach Ameryki Południowej. Latem 2012 r. wybrali się do Kolumbii.

Znałem Małgorzatę od pierwszych dni jej pracy w Zakładzie Biochemii Klinicznej. Zaprzyjaźniliśmy się pracując w Kolegium, a zwłaszcza w PPZOJMED, gdzie była dla mnie ogromnym wsparciem. Wiele razy podróżowaliśmy do Helsinek na doroczne konferencje *Labquality Days* poświęcone kontroli jakości. Nieraz było nam dane przeżywać emocje charakterystyczne dla awarii w okresie zimowej pogody. Działalność ta dawała nam wiele satysfakcji i przynosiła wiele pożytku polskiej diagnostyce laboratoryjnej.

Jej przedwczesna śmierć była dla nas wstrząsem, przypomnieniem, że dni nasze są policzone...

prof. Jerzy Rogulski,
Zakład Medycznej Diagnostyki Laboratoryjnej

Polecamy Czytelnikom



Analytical Measurements in Aquatic Environments. Red. J. Namieśnik i P. Szefer. CRC Press-Taylor & Francis. ISBN 10: 142008268X / ISBN 13: 9781420082685

Kolejna książka z udziałem prof. Piotra Szefera

W nawiązaniu do opublikowanej na łamach *Gazety AMG* (Nr 11/2013, str. 28-29) recenzji dotyczącej książki pt. *Heavy Metals in the Environment – Selected Papers from the 15th ICH-MET Conference*, prof. Bogusław Buszewski nadmieniał, że *Niniejsza publikacja jest już piątym opracowaniem prof. Piotra Szefera, a drugą współredagowaną pozycją z prof. J. Namieśnikiem*. Otóż wypada poświęcić chociaż kilka słów tej wzmiankowanej drugiej książce. Jest to monografia o tematyce bioanalitycznej (Eds. – J. Namieśnik & P. Szefer) pt. *Analytical Measurements in Aquatic Environments*, która została wydana w 2010 r. przez oficynę wydawniczą CRC PRESS - TAYLOR & FRANCIS. Ta obszerna pozycja, licząca ok. 500 stron druku, dotyczy kluczowych elementów zaawansowanej i nowoczesnej bioanalitiky środowiskowej z uwzględnieniem tak istotnej problematyki jak m.in. analityka specyjalna, *Green Chemistry*, walidacja procedur analitycznych, aplikacja biotestów, sprzężonych technik bioanalitycznych, monitoringowych oraz biochemometrycznych. Wśród autorów poszczególnych rozdziałów znajduje się grupa wybitnych uczonych z Kanady, Wielkiej Brytanii, Belgii, Austrii, Szwecji, Norwegii, Hiszpanii, Portugalii, Słowacji, Bułgarii i Polski. Książka została wysoko oceniona przez środowisko ekoanalityków na arenie międzynarodowej.

Debata o wyzwaniach zdrowia publicznego

Studenci kierunku zdrowie publiczne uczestniczyli 19 listopada 2013 r. w debacie dotyczącej Strategii Rozwoju Gdańska 2030 na temat profilaktyki i promocji zdrowia. Debatą, w której uczestniczyło wielu ekspertów z instytucji ochrony zdrowia miała na celu opracowanie działań dążących do zniwelowania problemów zdrowotnych Gdańska w przyszłych latach.

Rozmawiano m.in. o współpracy między podmiotami sektora usług zdrowotnych a środowiskiem akademickim, które kształci specjalistów mających w przyszłości zmagać się z problemami zdrowia, podnosić świadomość mieszkańców w zakresie zdrowia publicznego, promocji zdrowego i aktywnego stylu życia. Ważnym postulatem pojawiającym się cały czas w debacie była edukacja rówieśnicza.

Studenci zasugerowali, aby akcje profilaktyczne kierowane były do tych dzieci i młodzieży, którzy w 2030 roku będą zarówno rodzicami, jak i pracownikami. Konieczne jest także sięganie po nowoczesne technologie w edukacji zdrowotnej takie jak media społecznościowe czy gry sieciowe. To tam teraz gromadzi się młodzież.



Fot. Żaneta Kucharska

Wnioski wynikające z debaty na pewno pomogą zniwelować gdańskie problemy zdrowia publicznego i profilaktyki zdrowotnej na najbliższe lata.

Prof. Andrzej Szutowicz prezesem PTBUN



Prof. Andrzej Szutowicz z Zakładu Medycyny Laboratoryjnej został nowym prezesem Polskiego Towarzystwa Badań Układu Nerwowego (PTBUN). Wybory odbyły się w dniach 15-17 września 2013 r. w Poznaniu podczas 11 Międzynarodowego Zjazdu PTBUN. Profesor został również członkiem Rady Federacji Europejskich Towarzystw Badań Układu Nerwowego (Federation of European Neuroscience Societies; FENS) z siedzibą w Brukseli. Na zdjęciu obok członkowie prezydium: były prezes prof. Marian Lewandowski (Uniwersytet Jagielloński), prezes prof. Andrzej Szutowicz (Gdański Uniwersytet Medyczny), prezes elekt prof. Małgorzata Skup (Instytut Biologii Medycznej im. M. Nenckiego PAN).

Praktyki lekarskie w Austrii z Lionami

Austriackie Kluby Lions oferują studentom V roku kierunku lekarskiego w naszej Uczelni możliwość uzyskania stypendium na odbycie 4-tygodniowej bezpłatnej praktyki w Austrii w sierpniu 2014 r. w dużym, wielospecjalistycznym szpitalu w Wels-Grieskirchen (Klinikum Wels-Grieskirchen) zatrudniającym 3 500 osób personelu, w tym ponad 500 lekarzy.

Austriackie Kluby Lions oferują studentom:

- bezpłatną 4-tygodniową praktykę szpitalną,
- bezpłatne zakwaterowanie i wyżywienie,
- kieszonkowe w kwocie 170 euro,
- opiekę i program towarzysko-rekreacyjny.

Warunkiem ubiegania się o te stypendia są:

- dobre wyniki w nauce i aktywne uczestnictwo w życiu naukowym GUMed,
- bardzo dobra znajomość języka niemieckiego,
- gotowość do pokrycia we własnym zakresie kosztów ubezpieczenia i podróży.

Kandydaci proszeni są o złożenie aplikacji i podanie numeru telefonu kontaktowego do 15 lutego 2014 r. w Dziale Współpracy z Zagranicą (rektorat, pok. nr 3, mgr Dawid Spychała). Rozmowa kwalifikacyjna odbędzie się 20 lutego 2014 r. o godz. 14.



Co to jest FAS – gdzie szukać pomocy?

Jedyną specjalistyczną placówką pomagającą na Pomorzu dzieciom dotkniętym Alkoholowym Zespołem Płodowym (Fetal Alcohol Syndrome, FAS) jest działający od 2010 roku w Gdyni Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny dla Rodzin i Dzieci z FAS. Prowadzi on działalność w strukturze Zespołu Placówek Specjalistycznych im. K. Lisieckiego „Dziadka”. Alkoholowy Zespół Płodowy jest najpoważniejszym skutkiem działania alkoholu na płód. W 1979 roku zespół ten wpisano do Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób.

Pełnoobjawowy FAS obejmuje:

- niedobór wzrostu i wagi w okresie prenatalnym i po urodzeniu oraz zmniejszenie obwodu głowy (długość/masa ciała urodzeniowa poniżej 10 percentyla i/lub wzrost/masa ciała i/lub obwód głowy poniżej 10 percentyla),
- uszkodzenie mózgu,
- zmiany dysmorficzne twarzy (m.in. szeroko rozstawione oczy, płaska środkowa część twarzy, wygładzona rynienka podnosowa).

Tej podstawowej triadzie objawów u dziecka mogą towarzyszyć dodatkowo wady narządów wewnętrznych, narządów zmysłów i/lub układu kostno-stawowego. Stopień uszkodzenia mózgu jest różny i może objawiać się:

- upośledzeniem umysłowym o różnym stopniu głębokości,
- zaburzeniami emocjonalnymi,
- zaburzeniami zachowania,
- nadpobudliwością psychoruchową, zaburzeniami snu, deficytem uwagi,
- zaburzeniami neurologicznymi,
- upośledzeniem wzroku i słuchu,
- zmniejszoną lub zwiększoną wrażliwością na bodźce psychosensoryczne.

U dzieci, u których nie stwierdza się pełnoobjawowego FAS rozpoznaje się częściowy (pFAS) lub neurorozwojowe zaburzenia zależne od alkoholu (ARDN) czasie ciąży. Warunkiem postawienia diagnozy jest potwierdzenie picia alkoholu przez matkę w czasie ciąży.

Rozpowszechnienie FAS w ogólnej populacji społeczeństw zachodnich (USA, Europa Zachodnia) szacuje się na 2 do 7 przypadków na 1000 urodzeń, natomiast występowanie różnych form zaburzeń spowodowanych działaniem alkoholu w łonie matki na 2 do 5%. W Polsce nie były dotąd prowadzone badania pozwalające oszacować rozpowszechnienie tych zaburzeń.

Opisane zaburzenia są nieuleczalne i sprawiają problemy przez całe życie, zarówno osobie z FAS, jak i jego rodzinie. Poprzez odpowiednie działania terapeutyczne można jednak poprawić jakość życia osób dotkniętych FAS i ograniczyć ryzyko wystąpienia wtórnych problemów zdrowotnych i społecznych. Ważne jest więc jak najszybsze postawienie właściwej diagnozy i udzielenie wszechstronnej pomocy dziecku i jego najbliższym.

Taką pomoc zapewnia Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny w Gdyni. Zatrudnia on psychologa, pedagoga, neurologa i psychiatrę dziecięcą. Od stycznia 2014 r. zostanie dodatkowo zatrudniony rehabilitant. Oferta tej placówki obejmuje:

- kompleksową diagnozę problemów dziecka,
- pracę indywidualną z dzieckiem mającą na celu usprawnienie jego funkcjonowania fizycznego, psychicznego i społecznego,
- pomoc rodzicom.

Aby skorzystać z oferty Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego nie jest potrzebne skierowanie. Jest tylko jeden warunek



– trzeba być mieszkańcem Gdyni. Placówka nie jest bowiem finansowana przez NFZ, a przez budżet miasta Gdyni.

Adres Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego:
Gdynia-Chylonia, ul. Wejherowska 65, Zespół Placówek Specjalistycznych, tel. (58) 664 34 50, www.zps.net.pl

Więcej na temat poruszanych problemów można dowiedzieć się na stronach: www.ciazabezalkoholu.pl i www.fas.edu.pl

lek. Grażyna Rymaszewska,
psychiatra,
Przemysław Lebiecki,
dyrektor Zespołu Placówek Specjalistycznych

Kapsułka Watsona

Kapsułka Watsona jest bohaterką styczniowego odcinka *Tajemnic z muzealnej półki*. Jej historię spisał dr Andrzej Marek, a dodatkowymi informacjami opatrzyła prof. Barbara Kamińska, dzięki której urządzenie to trafiło do zbiorów Muzeum GUMed.

Kapsułka Watsona to eksponat stanowiący najnowsze dziedzictwo Uczelni, będące przedmiotem naszej szczególnej muzealnej troski. Składają się na nie obiekty, ich dokumentacja oraz wspomnienia i relacje osób, które posługiwały się nimi w codziennej pracy klinicznej i badawczej.

Sonda z kapsułą Watsona to pediatryczna wersja sondy Crosby'ego służącej do pobierania biopsatów z błony śluzowej jelita cienkiego. W I Klinice Chorób Dzieci AMG pojawiła się w 1973 roku, prawdopodobnie jako pierwsza na Wybrzeżu. Wszystkie tego typu nowości importowane w tamtych latach do Polski drogą formalną praktycznie nie opuszczały Warszawy. Ta została ofiarowana mi przez przyjaciela ze stażu podyplomowego, który we właściwym momencie wybrał wolność i zamieszkał w Hamburgu.

Dzięki tej sondzie można było łatwiej uporać się z diagnostyką częstych wtedy zespołów złego wchłaniania, rozpoznawać choroby trzewną zgodnie z obowiązującymi wówczas kryteriami z Interlaken, a także przekonać niektórych kolegów, że nie w każdym przypadku potrzebna jest biopsja jelita, zwłaszcza, gdy zamiast zlecać, trzeba ją wykonać samemu.

Dzięki tej pocziwiej i pracowitej kapsułce powstały liczne i całkiem przyzwoite publikacje, łatwiej prowadziło się szkolenia



TAJEMNICE Z MUZEALNEJ PÓŁKI

lekarzy i pielęgniarek, a także popularyzowało się wiedzę na temat przewlekłych zaburzeń wchłaniania jelitowego w Kole Pomocy Dzieciom na Diecie Bezglutenowej, zrzeczającym rodziców dzieci z tego typu schorzeniami.

Na zasłużoną emeryturę kapsuła odeszła, gdy rozwinęła swoją działalność Pracownia Endoskopowa w II Klinice Chorób Dzieci, obecnie Katedra i Klinika Pediatrii, Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci GUMed.

dr Andrzej Marek

Komentarz

Dr Andrzej Marek jest od kilku lat na emeryturze. Był jednym z pionierów tej metody diagnostycznej w przewlekłych schorzeniach przewodu pokarmowego związanych z zaburzeniami wchłaniania i trawienia. Jego pasją, zaangażowanie, chęć wprowadzania nowości w diagnostyce stały się początkiem istnienia naszej Kliniki w dziedzinie gastroenterologii nie tylko w kraju, ale i poza jego granicami. Już wówczas Andrzej brał udział w wielu znaczących gremiach naukowych, był członkiem wielu stowarzyszeń i grup ustalających konsensusy postępowania diagnostycznego w zakresie zaburzeń wchłaniania i trawienia. Wielokrotnie był proszony o przekazywanie swoich doświadczeń na zjazdach i konferencjach. Sonda z kapsułą Watsona miała siłę przebicia (ale ściany jelita Andrzej nigdy nie przebił!) nie tylko w świetle przewodu pokarmowego u dzieci, ale jak widać data w latach 70. i 80. ubiegłego wieku motywację do rozwijania tak ważnej dziedziny medycyny jaką jest gastroenterologia w naszej Klinice. Postęp w metodach diagnostycznych w tej dziedzinie pozwala nam ze wzruszeniem oddać naszą kapsułę do najwspanialszego miejsca w naszej Uczelni jakim jest Muzeum.

A Tobie Andrzeju, dziękujemy za przekazywaną przez Ciebie wiedzę. Miej świadomość, że wielu z nas czuje się Twoimi uczniami.

prof. Barbara Kamińska,
kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii,
Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci

WATSON INTESTINAL BIOPSY CAPSULE

manufactured by
Ferraris Dev & Eng Co Ltd
London N18 3JD England

Każdego ósmego dnia miesiąca na stronie internetowej www.gumed.edu.pl prezentowany jest wybrany obiekt z kolekcji Muzeum GUMed. Zostaną one zaprezentowane podczas specjalnej wystawy jesienią przyszłego roku.

I Pomorska Konferencja na rzecz Osób z Zespołem Downa

Ja też mam przyszłość – Sobieszewo 2013

Osoby z zespołem Downa są pośród nas. Dostrzegamy ich nie zdając sobie sprawy, że stanowią 1/600 żywych urodzeń, a opieka nad nimi jest trudnym wyzwaniem dla rodziców i opiekunów. Od kilku lat na Pomorzu niezwykle sprawnie działa Stowarzyszenie „Ja też” (przewodnicząca Zarządu – Karolina Krzemińska), założone przez młode matki dzieci z zespołem Downa. To właśnie one stały się inicjatorami I Pomorskiej Konferencji na rzecz osób z zespołem Downa *Ja też mam przyszłość* w dniach 26-27 października 2013 r., która w sposób nowoczesny i wielodyscyplinarny poruszyła najistotniejsze dla tej grupy pacjentów tematy. Tradycja organizowania wspólnych konferencji dla rodziców osób z chorobami genetycznymi oraz specjalistów ma już w naszej Uczelni kilka lat. Pracownicy Zakładu Pielęgniarstwa Ogólnego wraz z Kliniką Pediatrii, Hematologii i Onkologii służą swoim doświadczeniem w organizowaniu tego rodzaju wydarzeń. Szefem Komitetu Naukowego Konferencji był prof. Janusz Limon, konsultant województwa pomorskiego z zakresu genetyki klinicznej, któremu także zawdzięczamy wsparcie Polskiego Towarzystwa Genetyki Człowieka. W Konferencji udział wzięło około 250 osób, dzieci z rodzinami, terapeutów, lekarzy oraz grupa studentów GUMed-u i UG.

W trakcie spotkania przedstawiono najnowszą wiedzę z zakresu kliniki i terapii zespołu Downa, jak również zajmowano się wypracowaniem modelu wielospecjalistycznej opieki nad chorymi z tymi zespołem oraz ich rodzinami. Rozmach Konferencji był niespotykany. Równolegle toczyła się sesja główna, warsztaty dla rodziców i terapeutów, sesja plakatowa i konsultacje lekarskie. Do udziału zaproszono najwybitniejszych specjalistów z uniwersytetów w całej Polski. W sposób szczególny



należy podkreślić szerokie zaangażowanie pracowników naukowych i studentów Uniwersytetu Gdańskiego. Myślę, że nawiązana w trakcie Konferencji współpraca zaowocuje wspólnymi projektami naukowymi. Bardzo interesujące i praktyczne wykłady wygłosili lekarze zatrudnieni w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym – doc. Aleksandra Wilkowska, dr Beata Sztanigerska i dr Liliana Klimont.

W Konferencji licznie udział wzięli studenci, bez których pomocy i zaangażowania sukces nie byłby możliwy. Studenci Oddziału Pielęgniarstwa (20 osób), w tym studenci zrzeszeni w Kole Naukowym Pielęgniarstwa Pediatrycznego, przejęli dwudniową opiekę nad dziećmi chorymi oraz ich rodzinami, co umożliwiło rodzicom udział w wykładach i konsultacjach. Odważyli się nawet z powodzeniem przeprowadzić grę terenową! Opiekę nad studentami sprawowały dr Maria Krajewska, mgr Aneta Kołodziejska i mgr Anna Stefanowicz z Zakładu Pielęgniarstwa Ogólnego.

Studenci V roku Wydziału Lekarskiego (6 osób) wzięli na siebie prowadzenie biura konferencyjnego i obsługę audiowizualną.

Przedstawiłam jedynie suche sprawozdanie. Nic jednak nie odda atmosfery nocnych rozmów, śmiechu dzieci bawiących się z naszymi studentami. Brawom po zakończeniu występu zespołu „Remont Pomp” – genialnej formacji muzycznej, gdzie niepełnosprawni występują ze zdrowymi i grają na wszystkim uzyskując fenomenalne efekty dźwiękowe nie było końca.

Do zobaczenia za rok z kolejną grupą chorych i ich rodzin.

dr Jolanta Wierzbą,
Zakład Pielęgniarstwa Ogólnego



Czy ryby są tłuste, czy otyłe?

Dwustu pięćdziesięciu młodych naukowców w wieku od 5 do 12 lat uczestniczyło w kolejnym spotkaniu w ramach Gumed Kids Polskiej Akademii Dzieci. Odkryło się ono 13 grudnia 2013 r. w sali im. Hillera. Podczas zjazdu towarzyszyła naukowcom ekipa TVP1, która realizowała z udziałem dzieci jeden z odcinków *Oferty Pana Alberta*.

Jako pierwszy wystąpił 13-letni Staś Bajerski, który przekonywał, że warto jeść ryby. Wspominał, że rybi tłuszcz jest bardzo zdrowy i potrzebny dla szczególnie dla rozwoju dzieci.



Główny wykład poprowadził dr Michał Brzeziński z Katedry i Kliniki Pediatrii, Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci, który przyniósł dzieciakom koszyk piknikowy i opowiadał o tym dlaczego nie warto jeść słodczy i pić słodkich napojów gazowanych. Na zakończenie prof. Barbara Kamińska, kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii, Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci, gość honorowy spotkania, podzieliła się z dziećmi pasją do medycyny.



Pracownik GUMed ekspertem



Dr Jacek Kot, adiunkt Kliniki Medycyny Hiperbarycznej i Ratownictwa Morskiego został zaproszony do grupy międzynarodowych ekspertów Norweskiego Komitetu Naukowego (ang. Research Council of Norway) oceniających projekty naukowe finansowane z programu PETROMAKS-2. Program ten zakłada stałe finansowanie prac naukowych i wdrożeniowych związanych z wykorzystaniem zasobów naturalnych

ropy naftowej Norwegii w ciągu najbliższych 10 lat (2013-2022), przy budżecie co najmniej 30 mln euro rocznie. W ramach konkursu wyodrębniono osobny zakres tematyczny dotyczący wypadków i odległych skutków wykonywania pracy, w tym także nurkowania przy platformach wiertniczych.



Alina Boguszewicz

Nowe władze USS GUMed

Dwuletnią kadencję rozpoczął 1 grudnia 2013 r. nowy Zarząd Uczelnianego Samorządu Studenckiego GUMed. Na stanowisko przewodniczącej powołano Bogumiłę Sutkowską, studentkę zdrowia publicznego. Zastępcą będzie Paweł Pobłocki, student kierunku lekarskiego. Funkcję skarbnika pełnić będzie Sandra Maciejewska, natomiast sekretarza Andżelika Halejcio.

W nowym zarządzie zasiadło bardzo dużo młodych osób bez doświadczenia w działalności samorządowej. Czekają na nich teraz wiele szkoleń, a potem kadencja wielu zmian i niepopularnych decyzji.

Skład Zarządu USS GUMed na kadencję 2013/2015:

- z Wydziału Lekarskiego: Przemysław Waszak, Paweł Pobłocki, Witold Bachorski, Adam Sobieraj, Sandra Maciejewska, Anna Ostapko, Anna Szerwińska;
- z Wydziału Nauk o Zdrowiu: Bogumiła Sutkowska, Jacek Feliga, Andżelika Halejcio, Barbara Syta, Mateusz Wójcicki, Karolina Zawilska;



Przewodnicząca Bogumiła Sutkowska, zastępca Paweł Pobłocki



- z Wydziału Farmaceutycznego: Anna Twarogowska, Patryk Woszczak, Natalia Rączka, Katarzyna Markewycz.



Studentki w Brukseli

Studentki II roku studiów magisterskich kierunku zdrowie publiczne: Agata Andrzejczyk, Anna Tyrańska-Fobke i Aleksandra Kuich uczestniczyły w prestiżowej międzynarodowej konferencji zdrowia publicznego 6th European Public Health Conference, która odbyła się w dniach 13-16 listopada 2013 r. w Brukseli. Praca pt. *Rekreacyjne stosowanie deksametazonu – ocena na podstawie doświadczeń internautów* została zaprezentowana przez Agatę Andrzejczyk podczas głównej części Konferencji. Zarówno temat, jak i wyniki pracy spotkały się z dużym zainteresowaniem ze strony audytorium oraz komisji. Wyjazd studentek jest sukcesem, ponieważ w Konferencji uczestniczą profesjonaliści zajmujący się szeroko pojętą tematyką zdrowia publicznego z całej Europy.



Nabór na studia podyplomowe arteterapia

Tylko do 15 stycznia 2014 r. potrwa nabór do III edycji studiów podyplomowych arteterapia, czyli terapia przez sztukę. Sama idea wykorzystywania elementów sztuki w szeroko rozumianym procesie leczenia nie jest pomysłem nowym. Ślady łączenia różnych form sztuki z oddziaływaniami leczniczymi można znaleźć już w starożytności. Są kraje i miejsca na świecie gdzie arteterapię stosuje się dość powszechnie.

Odpowiednie przygotowanie w tym zakresie jest sprawą wielkiej wagi, jeżeli uwzględnimy fakt, że praca z ludźmi, będącymi niejednokrotnie w kryzysie psychicznym, jest pracą bardzo odpowiedzialną. Wymaga ona nie tylko wiedzy w określonych dziedzinach, ale i odpowiednich predyspozycji osobowościowych, by nie szkodzić tym, którym powinno się pomagać. Oferta studiów podyplomowych arteterapia wychodzi naprzeciw tym oczekiwaniom. Oprócz wiedzy teoretycznej studia oferują również sporą porcję praktyki.

Dodatkowe informacje na www.arteterapia.gumed.edu.pl.

Kadry GUMed

Stopień doktora habilitowanego otrzymali:

dr hab. Barbara Drogoszewska
dr hab. Katarzyna Gobis
dr hab. n. med. Dagmara Hering
dr hab. n. med. Joanna Karbowska
dr hab. n. med. Joanna Stefanowicz
dr hab. Bartosz Wasąg

Na stanowisku adiunkta zostali zatrudnieni:

dr n. med. Sylwia Gul-Hinc
dr Marcin Gruszecki

Na stanowisku starszego wykładowcy zostali zatrudnieni:

dr med. Maciej Brzeziński
dr n. med. Marta Gesing
dr n. farm. Krystyna Szmeja
dr n. Med. Janina Śramkiewicz

Jubileusz długoletniej pracy w GUMed obchodzą:

20 lat

dr n. med. Beata Domaradzka-Pytel
mgr Małgorzata Gorczewska
mgr inż. Anna Grygorowicz
dr n. med. Włodzimierz Kuta

30 lat

dr med. Małgorzata Lemańska

40 lat

mgr inż. Bogumił Łopatowski

Pracę w Uczelni zakończyła

lek. Małgorzata Kusiak-Kaczmarek

Kadry UCK

Jubileusz długoletniej pracy w UCK obchodzą:

20 lat

mgr piel. Elżbieta Bielska
Barbara Borys
mgr piel. Bożena Chamier-Ciemińska
mgr piel. Anna Ciemińska
Wiesława Grebieszczenko

Alicja Kozak-Barysz
Dorota Łysik
mgr piel. Renata Piesik
mgr Dorota Ryś
Magdalena Stefanowska
Agnieszka Ustimowicz
mgr Jadwiga Ustimowicz
Anna Zarodkiewicz-Talaśka
Izabela Zientara

25 lat

Karolina Cyrklaff
dr n. med. Jolanta Gleń
Ewa Jagielska

30 lat

Bożena Dimke
Mirostawa Pochroń

35 lat

Barbara Tkaczyk

40 lat

Henryk Derwich



Nowi doktorzy

NA WYDZIALE LEKARSKIM

stopień naukowy doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie medycyny uzyskali:

1. dr n. med. Ewa BIEŃ – adiunkt, Katedra i Klinika Pediatrii, Hematologii i Onkologii, praca pt. *Znaczenie wybranych markerów biochemicznych i immunologicznych w monitorowaniu przebiegu i prognozowaniu wyniku leczenia u dzieci z mięsakami tkanek miękkich*, uchwała Rady Wydziału Lekarskiego z dnia 5 grudnia 2013 roku w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie medycyny – onkologia i hematologia dziecięca (postępowanie habilitacyjne w nowym trybie),
2. dr n. med. Dagmara HERING – adiunkt, Zakład Nadciśnienia Tętniczego Katedry Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii, praca pt. *Rola układu współczulnego w etiopatogenezie nadciśnienia tętniczego i przewlekłej choroby nerek – wybrane aspekty patofizjologiczne i terapeutyczne*, uchwała Rady Wydziału Lekarskiego z dnia 5 grudnia 2013 roku w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie medycyny – hipertensjologia;

stopień naukowy doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie biologii medycznej uzyskała:

dr n. med. Joanna KARBOWSKA – adiunkt, Katedra i Zakład Biochemii, praca pt. *Zmiany w regulacji biosyntezy adipokin i białek kropli lipidowych związane z obniżaniem masy tkanki tłuszczowej*, uchwała Rady Wydziału Lekarskiego z dnia 5 grudnia 2013 roku w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie biologii me-

dycznej – biochemia/biologia molekularna (postępowanie habilitacyjne w nowym trybie);

stopień naukowy doktora nauk medycznych w zakresie medycyny uzyskali:

1. lek. Łukasz OBOŁOŃCZYK – asystent, Katedra i Klinika Endokrynologii i Chorób Wewnętrznych, praca pt. *HCV i interferon alfa jako czynniki indukujące patologię gruczołu tarczowego. Ocena prospektywna wybranych parametrów hormonalnych, immunologicznych i ultrasonograficznych*, promotor – prof. dr hab. Krzysztof Sworcak, Rada Wydziału Lekarskiego w dniu 5 grudnia 2013 roku nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny,
2. lek. Mariusz Ryszard PRZYBYŁOWICZ – starszy asystent, Oddział Ginekologiczno-Położniczy i Ginekologii Onkologicznej, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie, praca pt. *Zależność wybranych parametrów antropometrycznych kobiet ciężarnych i noworodków z województwa warmińsko-mazurskiego od uwarunkowań żywieniowych w okresie ciąży*, promotor – prof. dr hab. Marek Grzybiak, Rada Wydziału Lekarskiego w dniu 5 grudnia 2013 roku nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny,
3. lek. Maciej Waldemar PYTKA – młodszy asystent, Oddział Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej i Onkologicznej, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku, praca pt. *Wpływ leczenia hipolipemizującego rosuwastatyną na dystans chodzenia u pacjentów z miażdżycowym niedokrwieniem kończyn dolnych*, promotor – prof. dr hab. Dariusz Kozłowski, Rada Wydziału Lekarskiego w dniu 5 grudnia 2013 roku nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny,
4. lek. Józef Norbert STROMKOWSKI – Gabinet laryngologiczny „Józef Stromkowski” w Bartoszycach, praca pt. *Krytyczna ocena wskazań do tonsilektomii*, promotor – prof. dr hab. Czesław Stankiewicz, Rada Wydziału Lekarskiego w dniu 5 grudnia 2013 roku nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny.



Medyczny Dzień Nauki po raz siódmy

Zapraszamy do udziału w kolejnej edycji Medycznego Dnia Nauki, który od 7 lat odbywa się w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki. Impreza, której celem jest popularyzowanie nauk medycznych wśród najmłodszych mieszkańców województwa pomorskiego odbędzie się tradycyjnie w piątek, 23 maja 2014 r. w Collegium Biomedicum w Gdańsku w godz. 9-13.

Formularz zgłoszeniowy znajdą Państwo w extranecie w zakładce Informacje jednostek administracji/Dział Współpracy z Zagranicą, Promocji i Projektów Rozwojowych/Sekcja ds. Informacji i Promocji. Z uwagi na to, że impreza jest adresowana do dzieci i młodzieży prosimy o dostosowanie proponowanej formy i treści do poziomu młodego odbiorcy.

Jak co roku jednostki uczestniczące w Bałtyckim Festiwalu Nauki mogą ubiegać się o dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Preferowane są imprezy adresowane do dużej liczby odbiorców, rozwijające zachowania proekologiczne, poruszające tematykę zagrożeń środowiska wywołanych działalnością człowieka, jak również przybliżające najnowsze osiągnięcia nauki i techniki w ochronie środowiska.



Wszystkie formularze należy przestać na adres jśliwinska@gumed.edu.pl do 20 stycznia 2014 r.

Więcej informacji na temat akcji i galeria zdjęć z poprzednich edycji dostępne są na stronie www.medycznydziennauki.gumed.edu.pl

Serdecznie zapraszam,

Joanna Śliwińska,
lokalny koordynator XII BFN,
Sekcja Informacji i Promocji GUMed

Andrzejkowa Biała Sobota

Ponad 90 mieszkańców gminy Przywidz zostało przebadanych przez studentów SKN przy Katedrze i Klinice Chirurgii Onkologicznej podczas Białej Soboty, która odbyła się 30 listopada 2013 r. Chętni mogli wziąć udział w bezpłatnych badaniach profilaktycznych, m.in. w pomiarze ciśnienia tętniczego, glikemii, stężenia cholesterolu całkowitego czy w badaniu

EKG. Porad udzielali lekarze z Kliniki Chirurgii Onkologicznej: dr Kamil Drucis i lek. Paulina Cichon. Równolegle prowadzony był instruktaż samobadania piersi i szycia chirurgicznego oraz kurs pierwszej pomocy. Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem mieszkańców. Dzięki przeprowadzonym badaniom około 15 osób zostało skierowanych do dalszej diagnostyki.



Młode talenty w pływaniu



Studenci Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego wzięli udział w Igrzyskach Studenckich Lat Pierwszych w Pływaniu, które odbyły się 19 listopada 2013 r. na pływalni Politechniki Gdańskiej. Uczelnię naszą reprezentowali: Joanna Adamska (kierunek farmacja), Zofia Barcikowska (kierunek fizjoterapia), Sonia Janusz (kie-

runek lekarsko-dentystyczny), Roksana Marzeion (kierunek ratownictwo medyczne), Alicja Pińkowska (kierunek techniki dentystryczne), Barbara Raczkowska (kierunek lekarski), Agnieszka Rybska (kierunek lekarski), Aleksandra Stasiak (kierunek lekarski), Klaudia Wasilewska (kierunek lekarsko-dentystyczny), Jakub Juva (kierunek lekarski) oraz Michał Niedźwiedź (kierunek farmacja).

Miejsca na podium wywalczyli:

- Barbara Raczkowska – II miejsce na 50 m stylem klasycznym
- Aleksandra Stasiak – III miejsce na 50 m stylem klasycznym
- Zofia Barcikowska – II miejsce na 50 m stylem grzbietowym.

Sztafeta kobiet 4x50 m stylem dowolnym w składzie: A. Stasiak, B. Raczkowska, Z. Barcikowska, A. Rybska wywalczyła II miejsce. Wszyscy medaliści zakwalifikowali się do Ogólnopolskich Igrzysk Lat Pierwszych, które odbyły się 29.11.2013 r. w Katowicach.

Barbara Szawczukiewicz,
Andrzej Chys,
trenerzy sekcji pływackiej GUMed

Pomogli dzieciom koncertowo

Podczas charytatywnego koncertu *Uśmiech pod Choinkę*, który odbył się 6 grudnia 2013 r. Miejski Teatr Miniatura wypełniła po brzegi świąteczna atmosfera. Studenci Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego wraz z przyjaciółmi zaprezentowali się w najlepszych polskich i zagranicznych aranżacjach. Zabrzmią m.in. *Jingle bells*, *Oj Maluśki* czy *Coraz bliżej Świąt*. W sali unosił się zapach cynamonu i pomarańczy. Koncert poprowadzili: aktor Teatru Miniatura Wioleta Karpowicz oraz student Wydziału Lekarskiego Kamil Groszek.

Owładnięci magicznym klimatem widzowie nie zapomnieli o głównym celu wydarzenia i ochoczo włączyli się w licytację przedmiotów przekazanych przez znanych artystów. Sprzedane zostały m.in. akwaforta Wojciecha Góreckiego *Gdańsk. Żaglowce na Motławie*, dwa podwójne zaproszenia na najnowszy spektakl Teatru Miniatura pt. *Kamienica*, piłka nożna Lechii Gdańsk z autografami, nowy album jazzowego *dream teamu* – Możdźer, Danielsson i Fresco z autografami, bombki własnoręcznie ozdobione przez trójmiejską plastyczkę Monikę Konczakowską, plakaty Weroniki Rafy, pakiet filmów oraz album od Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, obrazy pacjentów Oddziału Chemioterapii Dziecięcej UCK i wiele innych. Profesjonalną licytację i dużą dawkę dobrego humoru zapewnił wszystkim zgromadzonym Andrzej Żak, aktor Teatru Miniatura.



Ostatnia piosenka skończyła się owacją na stojąco, więc wszyscy wychodziliśmy z koncertu w wyśmienitych nastrojach. Organizatorzy imprezy, czyli Akademickie Stowarzyszenie Onkologiczne, SKN Chirurgii Onkologicznej GUMed oraz Miejski Teatr Miniatura nie kryją zadowolenia. Podczas koncertu zebrano ok. 7 tys. zł, które zostaną przeznaczone na wyposażenie pediatrycznych oddziałów Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego.

Zapraszamy do odwiedzenia naszego profilu na Facebooku <https://www.facebook.com/UsmiechPodChoinke>

Anna Nowacka,
Akademickie Stowarzyszenie Onkologiczne

Przebadali mieszkańców w Galerii

Ponad 190 mieszkańców Trójmiasta przebadali i wyedukowali studenci Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego w ramach festiwalu *Zdrowie pod Kontrolą*. Akcja odbyła się 16 listopada 2013 r. w Galerii Przymorze, a jej głównym organizatorem był Oddział Gdańsk Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Medycyny IFMSA-Poland.

Chętni mogli skorzystać z bezpłatnych badań profilaktycznych (pomiaru glikemii, składu i masy ciała, ciśnienia tętniczego, dwutlenku węgla w wydychanym powietrzu) oraz porad lekarskich udzielanych przez absolwentów GUMed. Za wymienione stanowiska byli odpowiedzialni m.in. członkowie Studenckiego Koła Naukowego przy I Katedrze i Klinice Kardiologii GUMed. Ponadto edukatorzy z Programu ds. Zdrowia Reprodukcyjnego i AIDS, członkowie Studenckiego Koła Naukowego Ginekologii Onkologicznej oraz edukatorzy z Wojewódzkiego Ośrodka Koordynującego Populacyjny Program Wczesnego Wykrywania Raka Piersi przedstawiali zagadnienia związane z nowotworami układu rozrodczego u kobiet i mężczyzn. Na koniec ścieżki zdrowia pacjenci mieli także okazję dowiedzieć się więcej na temat zdrowego żywienia, profilaktyki osteoporozy oraz alkoholowego zespołu płodowego. Członkowie gdańskiego oddziału Młodej Farmacji na swoim stoisku przygotowali degustację własnoręcznie wykonanej herbaty na przeziębienie, która cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem wśród odwiedzających. Dodatkową atrakcją festiwalu były pokazy udzielania pierwszej pomocy oraz ćwiczenia na fantomach, które przeprowadzili członkowie Studenckiego Koła Naukowego Medycyny Ratunkowej.

Zdrowie pod Kontrolą to projekt ogólnopolski, który odbywa się jednocześnie w dwunastu największych miastach w Polsce. Łączy ze sobą niemal wszystkie inicjatywy podejmowane w ramach Programu ds. Zdrowia Publicznego IFMSA-Poland. Jego celem jest szeroko pojęta edukacja prozdrowotna oraz przeprowadzanie podstawowych badań profilaktycznych.

Mamy nadzieję, że akcja, w której z wielkim zaangażowaniem wzięło udział ponad 80 wolontariuszy sprawiła, że teraz mieszkańcy naszego miasta będą trzymali swoje zdrowie pod kontrolą!

Karolina Garnicka,
IFMSA-Poland Oddział Gdańsk



Profesor Ivan Vander Heyden doktorem *honoris causa* naszej Uczelni

Witamy w gronie doktorów honorowych

W gronie nowych doktorów honorowych Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego pojawiło się nowe nazwisko – Yvan Vander Heyden. Ceremonia wręczenia tytułu nadanego przez Senat Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego wybitnemu specjalście z zakresu chemometrii i nauk separacyjnych z Wolnego Uniwersytetu Brukselskiego odbyła się w piątek, 6 grudnia 2013 roku, w Auditorium Primum im. prof. Olgierda Narkiewicza.

Senat GUMed nadał tę godność uchwałą z dnia 30 września 2013 r. na wniosek Rady Wydziału Farmaceutycznego naszej Uczelni, która obowiązki promotora powierzyła prof. Romanowi Kaliszczanowi. Na recenzentów tego przewodu Rada Wydziału powołała prof. Bogusława Buszewskiego z Katedry Chemii Środowiska i Bioanalitik Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. Teresę Kowalską z Zakładu Chemii Ogólnej i Chromatografii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz prof. Piotra Szefera z Katedry Bromatologii Wydziału Farmaceutycznego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

Ceremonii przewodniczył prorektor ds. nauki prof. Tomasz Bączek, który powitał Doktoranta i dostojnych gości, a pośród nich pośła na Sejm Franciszka Potulskiego, wiceministra edukacji i szkolnictwa wyższego w rządzie Leszka Millera oraz przybyłych recenzentów: prof. Bogusława Buszewskiego, prof. Teresę Kowalską i prof. Piotra Szefera. Gorąco także powitał prof. Bernarda Lammka, rektora Uniwersytetu Gdańskiego oraz byłych rektorów naszej Uczelni: prof. Zdzisława Wajdę, prof. Wiesława Makarewicz i prof. Romana Kaliszczana. Wśród gości znaleźli się także prof. Marek Wesołowski, wiceprezes Gdańskiego Towarzystwa Naukowego; Janusz Jarosiński, prezes Zarządu Morskiego Portu Gdynia oraz dr Jacek Teodorczyk, reprezentujący pośła Andrzeja Jaworskiego. Rektor powitał także członków Senatu, Rad Wydziałów oraz wszystkich pracowników naszego Uniwersytetu i reprezentantów szeregu innych instytucji naukowych regionu.

Po wystuchaniu laudacji wygłoszonej przez promotora prof. Romana Kaliszczana nastąpił kulminacyjny moment – odczytanie przez dziekana Wydziału Farmaceutycznego prof. Wiesława Sawickiego łacińskiego tekstu dyplomu i uroczyste wręczenie go w blasku fleszy doktorantowi przez Rektora. Potem nastąpiła chwila skupienia – odśpiewano hymn *Gaude, Mater Polonia*, który tradycyjnie towarzyszy podniosłym uroczystościom akademickim. Prowadzący ceremonię prorektor Tomasz Bączek przedstawił zebranym niektóre spośród licznych listów gratulacyjnych, jakie z tej okazji wpłynęły do Uczelni.

Głos zabrał nowo promowany Doktor, dziękując gorąco Uczelni za obdarzenie Go tym wielkim honorem, dzięki któremu stał się członkiem społeczności akademickiej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Żartobliwie stwierdził, że zaszczyt ten spotkał Go w dniu św. Mikołaja, który także w Belgii przynosi dzieciom wiele radości.

Następnie, jak to jest w zwyczaju akademickim, zebrani mogli wysłuchać okolicznościowego wykładu, w którym Doktorant przedstawił główne kierunki swoich badań i ich znaczenia dla nauki (skrótowy tekst wykładu wygłoszonego w języku angielskim drukujemy obok).

Finał uroczystości odbył się w holu Atheneum Gedanense Novum, gdzie na specjalnie przeznaczoną do tego ścianie



Yvan Vander Heyden urodził się 21 maja 1964 r. w Ninove w Belgii. Dyplom farmaceuty uzyskał z najwyższym wyróżnieniem w 1991 r. w Wolnym Uniwersytecie Brukselskim (VUB), a w kwietniu 1998 r. w tej samej uczelni otrzymał stopień doktora nauk farmaceutycznych (promotor: prof. D. L. Massart). W 1998 r. został przyjęty na staż po doktoracie, w 2001 r. otrzymał stanowisko

profesora wizytującego, w 2003 r. – profesora nadzwyczajnego, a w 2004 r. – profesora zwyczajnego na VUB. Aktualnie kieruje zespołem badawczym w zakresie chemometrii i nauk separacyjnych. Hasło przewodnie jego zespołu to *Racjonalne stosowanie nowych technik w analizie farmaceutycznej*. Promował 30 doktoratów. Dorobek publikacyjny prof. Yvana Vander Heydena obejmuje 17 rozdziałów książkowych oraz 330 artykułów pełnotekstowych, co przekłada się na sumaryczny współczynnik oddziaływania około 750, indeks $h = 38$ i ponad 4700 cytowań. W 2003 r. został laureatem nagrody naukowej Wydziału Piątego Królewskiej Akademii Medycyny Belgii. W 2007 r. otrzymał Medal Pamiątkowy Akademii Medycznej w Gdańsku.



Doktorant w towarzystwie Rektora odśpiewali nazwisko profesora Ivana Vander Heydena na imponującej liście doktorów *honoris causa* naszej Uczelni. Towarzyszył temu krótki popis Chóru Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego pod dyktando Jerzego Szarańskiego, który zakończył się gromkim odśpiewaniem *Sto lat, sto lat...* dla wzruszonego Doktora.

Laudacja prof. Romana Kaliszana

Magnificencjo, Panie Rektorze,
Wysoki Senacie,
Dostojny Profesorze Vander Heyden,
Szanowni Goście,

Rada Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego 21 maja 2013 r. powołała Komisję, której zadaniem było opracowanie wniosku o nadanie prof. Yvanowi Vander Heydenowi tytułu doktora *honoris causa* naszej Uczelni. W jej skład weszli: dr hab. Michał Markuszewski, prof. GUMed jako przewodniczący oraz profesorowie: Wiesław Sawicki, dziekan Wydziału i Roman Kaliszan jako członkowie. Wniosek został przedstawiony Radzie Wydziału w protokole Komisji z dnia 13 czerwca 2013 r. Następnie, po uzyskaniu bardzo pozytywnych opinii recenzentów, Rada Wydziału wystąpiła do rektora prof. Janusza Morysia o nadanie profesorowi Yvanowi Vander Heydenowi tytułu doktora *honoris causa*. W uznaniu wybitnych osiągnięć naukowych w dziedzinie nauk farmaceutycznych w dniu 30 września 2013 r. Senat Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego nadał profesorowi Yvanowi Vander Heydenowi z Wolnego Uniwersytetu w Brukseli tytuł doktora *honoris causa*.

Profesor Yvan Vander Heyden jest powszechnie uznanym wybitnym uczonym, którego osiągnięcia i autorytet są wysoko cenione w międzynarodowym środowisku naukowym. Urodził się 21 maja 1964 roku w miejscowości Ninove w Belgii. W 1988 roku uzyskał licencjat, a w 1991 roku (z najwyższym wyróżnieniem) dyplom magisterski w zakresie nauk farmaceutycznych na Wolnym Uniwersytecie Brukselskim (VUB). W 1998 roku na tym samym uniwersytecie otrzymał stopień doktora w zakresie nauk farmaceutycznych. Jego promotorem był śp. prof. D. L. Massart, uznawany za najważniejszego współtwórcę chemometrii – dziedziny nauki, która dzięki zastosowaniu komputerów umożliwiła pełniejsze racjonalne wykorzystanie chemiczno-biologicznych danych pomiarowych. Prof. D. L. Massart

docenił wybitne predyspozycje naukowe młodego doktoranta i włączył Go w skład swego zespołu badawczego, najpierw jako stażystę po doktoracie, potem jako tzw. *guest professor* (od 2001 r.), profesora nadzwyczajnego (od 2003 r.) i profesora zwyczajnego (od 2004 r.). Ta błyskotliwa kariera była wynikiem świetnych oryginalnych badań Yvana Vander Heydena, rozwijanych w zespole prof. D. L. Massarta, który w obliczu ciężkiej choroby miał prawo upatrywać w Nim godnego następcę.

Prof. Yvan Vander Heyden w bardzo krótkim czasie zbudował na Wydziale Farmaceutycznym VUB jeden z najlepszych w świecie zespołów naukowych w zakresie chemometrii i nauk separacyjnych (zwłaszcza chromatografii). Hasło przewodnie tego zespołu badawczego brzmi: *Racjonalne stosowanie nowych technik w analizie farmaceutycznej*. Wagę i aktualność podejmowanej tematyki najlepiej charakteryzują tytuły rozwijanych projektów badawczych. Są to na przykład: opracowanie i walidacja dogodnych metod chromatograficznych do kontroli leków w produkcji i obrocie farmaceutycznym w Afryce, oryginalne techniki separacyjne do wykorzystania w wirusologii czy nowe metody identyfikacji cech strukturalnych i procedury modelowania ilościowych zależności między parametrami struktury chemicznej związków i ich właściwościami biologicznymi lub/ oraz fizycznymi (QSAR/QSPR).

Działalność naukowa prof. Yvana Vander Heydena to ponad 330 pełnotekstowych artykułów w najwyżej notowanych czasopismach oraz autorstwo 17 rozdziałów w książkach. Do tego należy dodać autorstwo lub współautorstwo 155 referatów oraz około 300 plakatów sympozjalnych. Na wielką uwagę zasługują parametry naukometyczne wskazujące na znaczenie publikacji profesora Vander Heydena: liczba cytowań – ponad 4700, sumaryczny współczynnik oddziaływania – *Impact Factor* (IF) około 750 i współczynnik Hirscha $h=38$. Wśród dokonanych dydaktycznych nowego doktora *honoris causa* na specjalne uznanie zasługuje wypromowanie 29 doktorów nauk farmaceutycznych.

Uznanie pozycji i autorytetu prof. Yvana Vander Heydena w nauce światowej dodatkowo dokumentują liczne zaproszenia

Pobyty polskich naukowców w laboratorium prof. Yvana Vander Heydena na VUB w ostatnim dziesięcioleciu

Nazwisko	Od	Do
prof. Beata Walczak	15/02/2003	15/08/2003
dr Michał Daszykowski	1/11/2003	30/09/2004
Paweł Wiczling	1/03/2004	31/05/2004
Michał Marszał	1/03/2004	31/05/2004
prof. Beata Walczak	1/03/2004	31/05/2004
dr Tomasz Bączek	15/05/2004	31/05/2004
Tomasz Czekaj	15/07/2004	14/10/2004
Piotr Kawczak	16/09/2004	15/11/2004
dr Krzysztof Kaczmarek	15/02/2005	14/05/2005
Tomasz Czekaj	15/02/2005	14/05/2005
prof. Beata Walczak	15/02/2005	15/05/2005
dr Michał Daszykowski	1/06/2005	31/08/2005
Tomasz Czekaj	1/09/2005	30/09/2005
Ewa Szymańska	17/10/2005	18/11/2005
Loretta Pobłocka	18/11/2005	17/12/2005
dr Michał Markuszewski	17/11/2005	23/11/2005
dr Tomasz Bączek	17/11/2005	23/11/2005
dr Kaczmarek Krzysztof	1/03/2006	31/05/2006
Tomasz Czekaj	1/03/2006	30/04/2006

Nazwisko	Od	Do
prof. Beata Walczak	1/03/2006	31/05/2006
Tomasz Czekaj	1/09/2006	30/09/2006
Ewa Szymańska	12/09/2006	11/10/2006
prof. Beata Walczak	1/03/2007	31/05/2007
Karolina Bodzioch	7/05/2007	7/07/2007
Barbara Sparzak	3/09/2007	31/10/2007
Karolina Bodzioch	1/10/2007	31/10/2008
Ewa Szymańska	1/11/2007	30/11/2007
prof. Roman Kaliszan	4/11/2007	8/11/2007
dr Tomasz Bączek	4/11/2007	8/11/2007
dr Michał Markuszewski	4/11/2007	8/11/2007
Wiktoria Struck	6/10/2008	5/12/2008
Wiktoria Struck	1/08/2009	31/10/2009
Katarzyna Macur	14/09/2009	13/12/2009
Andrzej Szandrach	10/03/2010	30/06/2010
Oliwia Waszkiewicz	10/03/2010	15/08/2010
Agnieszka Arceusz	15/09/2010	15/12/2010
Tomasz Siódmiak	9/07/2012	8/08/2012
Agnieszka Borsuk	25/02/2013	4/08/2013

do wykładów oraz w skład komitetów naukowych i organizacyjnych międzynarodowych sympozjów farmaceutycznych, chemicznych i bioanalitycznych (np.: HPLC2007, PBA2008 w Gdańsku, RDP2009, DA2010, CAC2010, HTC2014), a także do rad redakcyjnych czasopism (np.: *Analytica Chimica Acta*, *Talanta*, *Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis*, *Acta Chromatographica*, *LC/GC Europe*). W 2003 roku prof. Yvan Vander Heyden uzyskał prestiżową nagrodę Wydziału Piątego Królewskiej Akademii Medycyny Belgii za pracę *Testy rzetelności dla analiz biomedycznych i farmaceutycznych*.

Zasługi prof. Yvana Vander Heydena dla polskiej nauki, zwłaszcza dla rozwoju kadr naukowych Wydziału Farmaceutycznego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, są absolutnie bezprecedensowe. W jego brukselskim laboratorium przebywało na długoterminowych lub krótkoterminowych stażach oraz z wizytami naukowymi aż 38 gości z Polski, głównie z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, a także z Uniwersytetu Śląskiego i z Collegium Medicum w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (lista imienna w załączeniu).

Kandydaturę prof. Yvana Vander Heydena do doktoratu *honoris causa* wysoce ocenili recenzenci powołani przez Radę Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego spośród najwybitniejszych polskich ekspertów w zakresie chemii analitycznej i bioanalitycznej. Przykładowo, prof. Bogusław Buszewski z Wydziału Chemicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu podkreślił w swojej opinii, że kandydat do tytułu *dokonał* swój warsztat badawczy wprowadzając na każdym etapie kariery naukowej nowe elementy, dzięki czemu możliwe było podejmowanie coraz to bardziej oryginalnych wyzwań aplikacyjnych z zakresu: farmakognozji, farmakologii, farmaceutycznej analizy śladowej, chemii medycznej i wirusologii czy szeroko pojętej analityki dla potrzeb oceny jakości i kontroli produktów farmaceutycznych i potencjalnych kandydatów na leki.

Prof. Teresa Kowalska z Wydziału Chemii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ze szczególnym uznaniem odniosła się do prac prof. Yvana Vander Heydena nad metodami analizy dla

potrzeb agencji kontroli leków w krajach rozwijających się, takich jak Tanzania. Napisała: *Ten nurt działalności, oprócz niepodważalnego i istotnego waloru naukowego, posiada również znaczący walor humanitarny, który w tym miejscu pragnę szczególnie mocno podkreślić*. Recenzentka zwróciła też uwagę na wsparcie przez prof. Yvana Vander Heydena w charakterze członka komitetu redakcyjnego jedynego polskiego czasopisma chromatograficznego o zasięgu międzynarodowym, jakim są redagowane w Instytucie Chemii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i znajdujące się na tzw. liście filadelfijskiej *Acta Chromatographica*.

Prof. Piotr Szefer merytoryczną ocenę kandydatury prof. Yvana Vander Heydena do doktoratu honorowego rozpoczyna od stwierdzenia, że jest *On wybitnym uczonym o niekwestionowanym uznaniu w skali międzynarodowej. Cieszy się autorytetem naukowym, czego wyrazem jest zapraszanie Go do wygłoszenia wykładów w licznych prestiżowych jednostkach naukowych z całego świata. Wchodzi w skład wielu elitarnych organizacji naukowych, paneli eksperckich, rad redakcyjnych renomowanych wydawnictw oraz komitetów naukowych i organizacyjnych sympozjów o zasięgu międzynarodowym*.

Pragnę przyłączyć się do opinii wyrażanych we wszystkich trzech recenzjach, iż nadanie prof. Yvanowi Vander Heydenowi tytułu doktora *honoris causa* jest dowodem uznania dla wybitnego uczonego światowego formatu i wypróbowanego przyjaciela naszej *Alma Mater*. Dzisiejsza uroczystość jest jednocześnie powodem do satysfakcji dla naszej Uczelni, która włącza do swojej społeczności, do grona znakomitych doktorów *honoris causa*, godnego reprezentanta.

Jego Magnificencji Rektorowi oraz Wysokiemu Senatowi Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego pragnę wyrazić wdzięczność za poparcie wniosku Rady Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej oraz za uhonorowanie mnie rolą promotora w postępowaniu o nadanie tytułu doktora *honoris causa* profesorowi Yvanowi Vander Heydenowi.



Chromatography and chemometrics in biomedical and pharmaceutical analysis: more than assaying separated compounds

Dear rector magnificus, dear dean, dear promotor, dear colleagues and friends, ladies and gentlemen. It is a big honor for me to stand here in front of you and to receive this honorary title.

The presentation I will give today deals with the non-classic possibilities that chromatography (occasionally combined with chemometrics or proper data handling) provides in the context of biomedical and pharmaceutical analysis. In fact I would like to demonstrate that analytical chemistry in general and chromatography combined with chemometrics specifically can give an added value to many different research domains, including medicine and drug development.

Our research is situated in the context of what is called analytical chemistry. Analytical measurements are carried out within almost any science. In Dutch it is said "Meten is weten" (To measure is to know). For instance, to be able to say whether Brussels is far from Gdansk we have to measure the distance in one way or another. In analytical chemistry we use chemical properties of molecules to get results. Chemometrics on the other hand applies mathematical techniques to either develop optimal measuring conditions or to properly treat the obtained data and to extract most or the most appropriate information from the data. Analytical measurements combined with a proper data handling can act as a bridging tool to many other sciences, and, for instance, allow deciding whether an athlete is positive or not after a doping control, or making a proper diagnosis concerning a given disease in medicine. In this way analytical measurements and their data handling act as the engineering troops in the army.

As another example let us have a look at the drug development procedure. Several steps can be defined in this procedure. In each step analytical measurements are required. In the beginning interesting compounds are synthesized or extracted from natural samples. Many different compounds are considered, which initially need to be screened in high-throughput procedures to determine whether or not they have interesting activities and a lack of toxicity. During the procedure many molecules are eliminated because of unfavorable properties. Later the drugs are tested in animals and humans and formulations are prepared.

Thus though we are often dealing with the same drug molecule several different analytical methods need to be developed because the molecule occurs in different matrices and in different concentrations. One method or technique is unable to assay a given compound in all environments. Drug molecules may, for instance, be assayed in bulk material, in herbal material, in drug formulations or in biological samples. Each time the compound of interest is part of a mixture, is occurring in a different matrix and at different concentrations.

Now chromatography is a technique that allows separating and assaying compounds. Different types of chromatography can be distinguished but we consider the one called High Pressure Liquid Chromatography or HPLC, which is the most popular in pharmaceutical and biomedical analysis. The central part of the technique is the column containing the stationary phase and the mobile phase pumped over it (Fig. 1). The different compounds, which are injected in the mobile phase, will during their passage over the column interact differently with the stationary phase. This process will cause their separation. After eluting from the column the compounds are detected resulting in a peak profile. The area under a peak is representative for the concentration of the compound allowing its quanti-



fication, while the retention time on the column is specific for a given compound on a given chromatographic system (fig. 1).

In the classical HPLC analysis the mixtures are separated and (some of) the separated compound assayed, e.g. the drug compound or its impurities, degradation or metabolism products. However, chromatography may also be used for other purposes, such as in biomimicking chromatography, or in approaches requiring chemometrics to apply on the chromatographic data. In the latter situation we can consider Quantitative Structure-Retention Relationships, on the one hand, and fingerprints on the other. On these latter approaches I would like to focus somewhat more.

In biomimicking chromatography, a situation is created in the chromatographic system mimicking a biological situation. For instance, during drug development the ADME-Tox properties (Absorption, Distribution, Metabolism, Excretion and Toxicity) of the potential drug molecules need to be determined. Chromatographic measurements can be used to estimate the A or Absorption of drugs. The absorption of drug molecules involves their passage over biological membranes. The passage can either be measured or estimated. Measuring membrane passage can either be done in vivo or in vitro but in both cases the throughput is low. The membrane passage can be estimated from either the lipophilicity of the compound, from the retention in specific chromatographic systems or from in-silico built models. For instance, in chromatography the stationary

phase may contain cell membrane building blocks, i.e. phospholipids. In such biomimicking system the retention of a compound then can be related to its lipophilicity, its passage over biomembranes and its oral absorption. More recently it is also tried to link chromatographic retention to blood-brain barrier passage and to the passage of compounds through the skin.

Chromatographic data interpretation requiring specific data-handling techniques are the Quantitative Structure-Retention Relationships or QSRR, on the one hand, and fingerprints on the other. In QSRR a mathematical model is built between retention data on the one hand and so-called molecular descriptors on the other. These descriptors contain information concerning structural aspects of the molecule considered. The promotor of this honorary doctorate, prof. R. Kaliszan, is a specialist in building this type of models. The goal of a model is to be able to predict for new molecules, not applied in building the model, their retention time in a given chromatographic system based on its structural knowledge. These models may help in optimizing separation conditions for the considered compounds or in identifying peptides, for instance, in proteomics studies.

Secondly, fingerprints are chromatograms of complex mixtures, e.g. herbal extracts. They represent a characteristic profile of the sample. In fingerprint analysis not the individual peaks are assayed but the entire profile is considered. This requires so-called multivariate data analysis. We can consider a number of types of data analysis applicable on fingerprints, such as exploratory data analysis, similarity analysis, curve resolution, pattern recognition and multivariate calibration. The type of data analysis will depend on the purpose for which the fingerprint is developed. Within each class of analysis usually many different chemometric techniques can be applied to reach a given goal.

We will have a closer look at some of the data-analysis types. In exploratory data analysis the data are visualized to see the structure of the data and occasionally the occurrence of deviating objects (outliers). This picture(s) allow evaluating whether a given data analysis may work or not. For instance, if

the members of different classes (e.g. different plant species) are plotted relatively separated from each other then it might be relatively easy to build, for instance, a classification model to distinguish between these different classes.

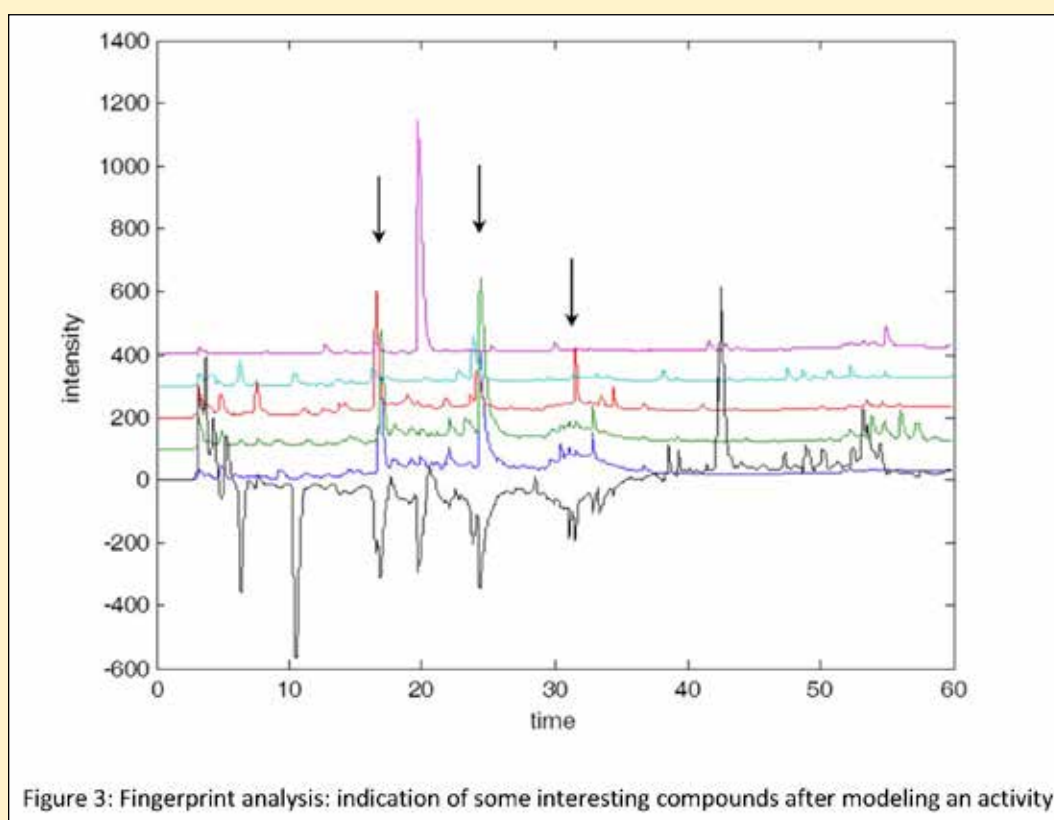
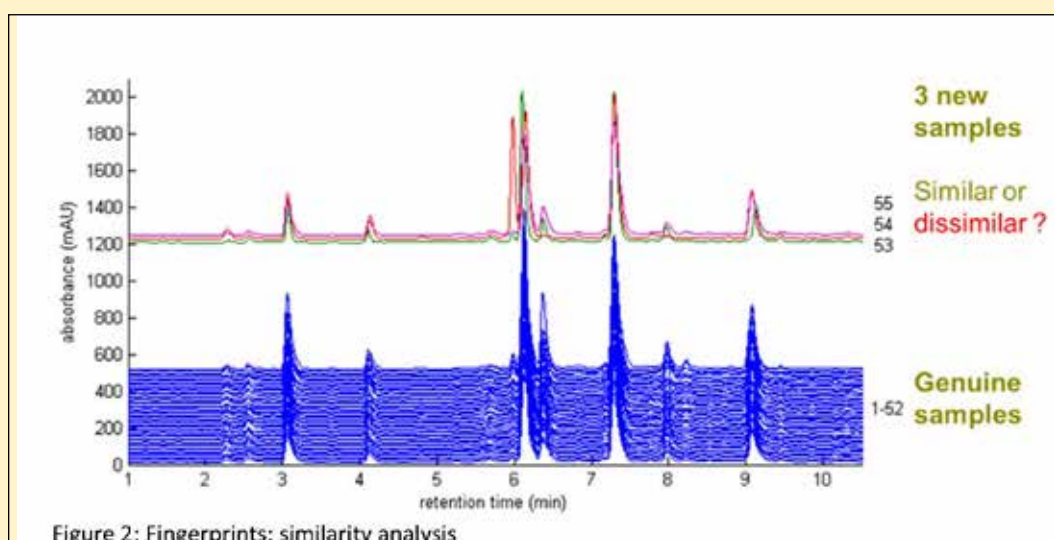
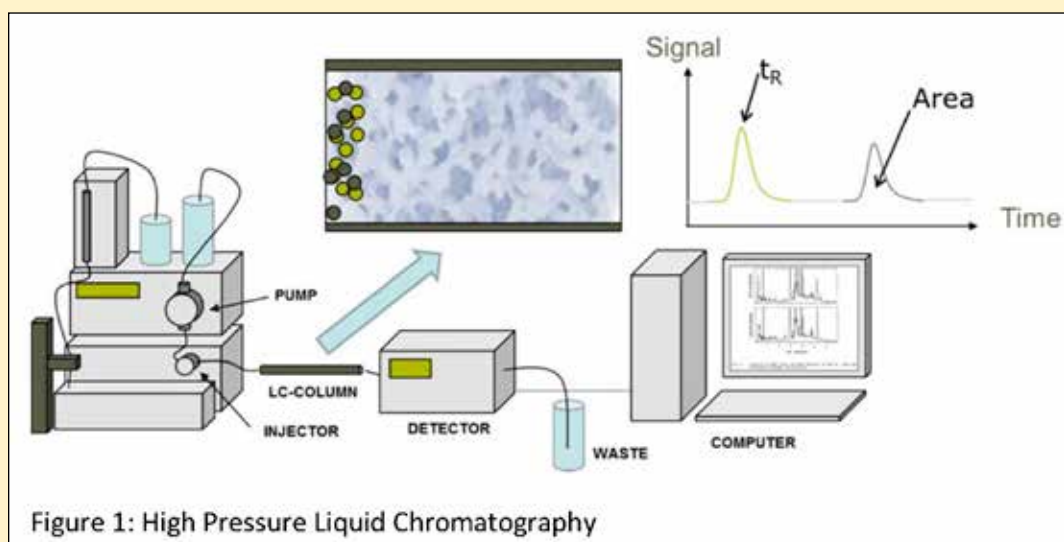
In a similarity analysis the similarity or difference between fingerprints is evaluated (Fig. 2). This approach can be applied in the identification or quality control of herbal samples. One, for instance, would like to determine whether new samples can be considered identical or of the same quality as a number of reference or genuine samples. The similarity analysis allows defined critical limits to decide on the new samples

In multivariate calibration a model is built between the fingerprint data and a given activity measured for the herbal extract, e.g. antioxidant, cytotoxic, antiparasitic, anticancer, ... activity. The goal of the model is similar as a QSRR model, i.e. here a model is built that allows predicting for newly measured molecules the activity considered and this from the fingerprint data. Moreover, the approach also allows indicating in the fingerprint the peaks that are most probably responsible for the observed activity (Fig. 3). This is most interesting in the development of new drug molecules, because it might be determined whether or not the indicated compounds are already known molecules or newly discovered ones. In the latter case such compound occasionally can become a lead compound and eventually a new drug.

To conclude we can state that chromatographic data and their proper handling may provide much more information than just assaying separated compounds. Such chromatographic data (i.e. biomimicking information or the fingerprints) may act as supportive data in several domains of research and application (e.g. drug development or the identification and quality control of herbal food supplements).

Finally I would like to thank the promotor of my honorary doctorate, prof. R. Kaliszan, because without him this all would not have happened. I also thank each of you for attending this ceremony and for your attention. Thank you very much!







Dyplomatorium absolwentów na Wydziale Nauk o Zdrowiu

Absolwenci 8 kierunków prowadzonych na Wydziale Nauk o Zdrowiu z Oddziałem Pielęgniarstwa i Instytutem Medycyny Morskiej i Tropikalnej odebrali 29 listopada 2013 r. dyplomy ukończenia studiów podczas uroczystości w Auditorium Primum im. Olgierda Narkiewicza. Dyplomatorium, któremu przewodniczył dziekan prof. Piotr Lass, prowadzone było przez dwoje dobrze znanych w środowisku Uczelni absolwentów – lic. Annę Kowalczyk i mgr. Pawła Klikowicza.

Za stołem prezydialnym zasiadli: prorektor ds. studenckich prof. Marcin Gruchała, dziekan WNoZ prof. Piotr Lass, prodziekan Wydziału – dr hab. Jacek Sein Anand, dr hab. Sylwia Małgorzewicz, dr Rita Hansdorfer-Korzon oraz dr Janina Książek, kierownik Oddziału Pielęgniarstwa.

Świeżo upieczeni dietetycy, elektrolodzy, fizjoterapeuci, pielęgniarki i położne, licencjaci i magistrowie zdrowia publicznego oraz licencjaci zdrowia środowiskowego odebrali gratulacje od władz Uczelni, a także wskazówki na dalsze życie zawodowe i życzenia wszelkiej pomyślności.

Prof. Wiesław Makarewicz, wiceprzewodniczący Stowarzyszenia Absolwentów GUMed żegnając absolwentów prosił o

utrzymywanie łączności z Uczelnią oraz zachęcał do kontynuowania więzów przyjaźni ukształtowanych podczas studiów, jak też rozwijania poczucia wspólnoty z wielopokoleniowym gronem licznych wcześniejszych absolwentów Alma Mater.

Absolwenci odebrali z rąk Prorektora i Dziekana nagrody i listy gratulacyjne za najlepsze wyniki w nauce, za pracę na rzecz Uczelni i środowiska studenckiego oraz działalność w Samorządzie Studenckim. Dla pielęgniarek i położnych nagrody książkowe ufundował zarząd Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Gdańsku.

Uroczystość została uświetniona występem Chóru Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego pod dyrekcją Jerzego Szarańskiego, który oprócz hymnu państwowego, *Gaude, Mater Polonia* i *Gaudeamus igitur* pięknie i zaskakująco zaśpiewał *Wiwat, niech żyje...* jednej ze swoich chórzystek odbierającej dyplom pielęgniarski.

Absolwenci podziękowali za lata spędzone w Uczelni, za przekazaną wiedzę i opiekę wręczając swoim nauczycielom piękne kwiaty. Tradycyjnie uroczystość zakończyła się wyrzuceniem w górę biretów i pamiątkowym zdjęciem.

Podzielili się sercem

Setki przebadanych osób, większa świadomość społeczeństwa o czynnikach chorób serca oraz podarunki dla najbardziej potrzebujących – tak minęła sobota 14 grudnia 2013 r. w największych galeriach handlowych Gdańska pod hasłem „Podziel się sercem na Święta”. Studenci pielęgniarstwa Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego zbierali słodkie, przybory szkolne oraz zabawki do paczek dla dzieci. Chętnych do przebadania się nie brakowało. Największą popularnością cieszyło się badanie zawartości cholesterolu całkowitego we krwi. Można było również wykonać pomiar ciśnienia i poziomu stężenia cukru we krwi oraz określić BMI. Za uczestnictwo w akcji klienci galerii dostawali naklejki serduszka. Był to znak, że ludzie z dobrym sercem nadal są wśród nas. Jednocześnie zachęcały pozostałe osoby do podzielenia się sercem na Święta.

Dziękujemy wszystkim, którzy pomogli nam w organizowaniu akcji m.in. firmie Roche oraz Schulke, Hydrokan za wsparcie finansowe oraz drukarni Cmyk.

Aleksandra Sobańska,
2 rok pielęgniarstwa, studia II stopnia

